

LAUDERU PAGASTA PADOME

**LAUDERU PAGASTA
TERITORIJAS PLĀNOJUMA
2006. – 2018. GROZĪJUMI**

PASKAIDROJUMA RAKSTS

LAUDERI 2008.

LAUDERU PAGASTA PADOME

**LAUDERU PAGASTA
TERITORIJAS PLĀNOJUMA
2006.–2018. GROZĪJUMI**

PASKAIDROJUMA RAKSTS

**Apstiprināti ar Lauderu pagasta padomes 2008. gada 27. maija sēdes lēmumu;
1. §, 6. protokols.**

Lauderu pagasta priekšsēdētājs _____/O. Ostrovskis/

SATURA RĀDĪTĀJS

IEVADS	5
1. VISPĀRĒJS APRAKSTS	
<u>1.1. Lauderu pagasta vīzija un attīstības mērķi</u>	7
1.1.1. Lauderu pagasta vīzija	7
1.1.2. Lauderu pagasta mērķi	7
1.1.3. Prioritāri atbalstāmie darbības virzieni	7
<u>1.2. Lauderu pagasta teritorijas apraksts</u>	7
1.2.1. Lauderu pagasta novietojums	7
1.2.2. Apdzīvojuma struktūra un mājokļu raksturojums	8
1.2.3. Pagasta vēsturiskā attīstība	9
2. ESOŠĀ TERITORIJAS IZMANTOŠANA UN VIDES STĀVOKLIS	
<u>2.1. Dabas vides raksturojums</u>	10
2.1.1. Reljefs, ainava	10
2.1.2. Klimats	10
2.1.3. Atmosfēras gaisa kvalitāte	10
2.1.4. Ģeoloģija	10
2.1.5. Pazemes ūdeņi	11
<u>2.2. Dabas pamatnes raksturojums</u>	13
2.2.1. Zemes fonda struktūra un lietošanas mērķi	13
2.2.2. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes (LIZ)	13
2.2.3. Meži	14
2.2.4. Krūmāji	14
2.2.5. Purvi	15
2.2.6. Virszemes ūdeņi un to kvalitāte	15
<u>2.3. Apbūves teritorijas</u>	16
<u>2.4. Infrastruktūras objekti</u>	16
2.4.1. Satiksmes infrastruktūra	16
2.4.2. Ūdensapgādes un kanalizācijas tīkli, notekūdeņu attīrīšana	18
2.4.3. Elektroapgāde un telekomunikācijas	19
2.4.4. Atkritumu saimniecība	19
<u>2.5. Ieguves rūpniecības un karjeru izstrādes teritorijas</u>	20
<u>2.6. Aizsargājamās dabas teritorijas un objekti</u>	20
<u>2.7. Aizsargājamās kultūrvēsturiskās teritorijas un objekti</u>	20
<u>2.8. Potenciāli piesārņotās un degradētās teritorijas</u>	21

3. PLĀNOTĀ (ATĻAUTĀ) TERITORIJAS IZMANTOŠANA	22
3.1. Dabas pamatnes teritorijas	23
3.1.1. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes (LIZ).....	23
3.1.2. Mežu teritorijas.....	26
3.1.3. Ūdenssaimniecības (ūdenstilpju un ūdensteču) teritorijas	26
3.1.4. Krūmāji.....	27
3.1.5. Purvi	27
3.2. Satiksmes teritorijas	28
3.3. Īpašās teritorijas	29
3.3.1. Kapsētu teritorijas	29
3.3.2. Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas	30
3.3.3. Rekultivējamās teritorijas.....	30
3.4. Apbūves teritorijas	31
3.4.1. Apbūves teritoriju zonējums	31
3.4.2. Plānotās apbūves teritorijas	32
3.4.3. Nelietojamo būvju atjaunošana vai nojaukšana	32
3.4.4. Zemesgabala neatbilstoša izmantojuma statuss	33
3.4.5. Robežas	33
3.5. Inženiertehniskās apgādes tīkli un objekti	34
3.5.1. Elektroapgāde.....	34
3.5.1. Elektroniskie sakari	34
3.5.3. Ūdensapgādes un kanalizācijas tīkli un objekti.....	34
3.5.4. Sadzīves atkritumu savākšanas infrastruktūra.....	35
3.6. Rekreācijas teritorijas	35
3.6.1. Tūrisma un rekreācijas teritorijas	35
3.6.2. Labiekārtotas koplietošanas teritorijas	35
3.7. Teritorijas un objekti ar īpašu statusu	36
3.7.1. Aizsargājamās dabas teritorijas un objekti.....	36
3.7.2. Aizsargājamās kultūrvēsturiskās teritorijas un objekti.....	36
3.7.3. Pierobežas režīma teritorija	36
3.8. Ugunsdrošība un civilā aizsardzība	37
4. GRAFISKĀ DAĻA	
4.1. Karšu saraksts.....	38
4.2. Shēmu saraksts	38
Izmantotās literatūras un materiālu saraksts	39

Ievads

Teritorijas plānojums ir teritorijas plānošanas dokuments vai plānošanas dokumentu kopums, kurš izstrādāts un stājies spēkā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un kurā atbilstoši plānošanas līmenim un plānojuma veidam rakstveidā un grafiski parādīta teritorijas pašreizējā un plānotā (atļautā) izmantošana un šīs teritorijas izmantošanas aprobežojumi. Vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā un saistošajos teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos ir noteiktas vietējās pašvaldības teritorijas attīstības iespējas, virzieni un ierobežojumi, noteikta vietējās pašvaldības teritorijas pašreizējā un plānotā (atļautā) izmantošana, kā arī detalizētas augstāka līmeņa teritorijas plānojumos noteiktās prasības, teritorijas un objekti.

Lauderu pagasta teritorijas plānojums tiek izstrādāts uz 12 gadiem (2006. – 2018.).

Lauderu pagasta teritorijas plānojuma

mērķis: Veicināt ilgtspējīgu un līdzsvarotu attīstību Lauderu pagastā;

uzdevumi:

1. Radīt labvēlīgus apstākļus uzņēmējdarbības attīstībai;
2. Radīt priekšnoteikumus vides kvalitātes un teritorijas racionālas izmantošanas nodrošināšanai, rūpniecisko un vides risku novēršanai;
3. Garantēt tiesības izmantot un attīstīt nekustamo īpašumu saskaņā ar teritorijas plānojumu;
4. Veicināt pakalpojumu pieejamību un optimālu transporta sistēmu funkcionēšanu;
5. Saglabāt dabas un kultūras mantojumu, ainavas un bioloģisko daudzveidību, kā arī paaugstināt kultūrainavas un apdzīvoto vietu kvalitāti;
6. Iekļauties kaimiņu pašvaldību, rajona, reģiona teritorijas plānošanas pasākumos.

sastāvs: Lauderu pagasta teritorijas plānojums, izstrādāts saskaņā ar Teritorijas plānošanas likumu, MK noteikumiem Nr.883 “Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi”, sastāv no sekojošām daļām:

I. Paskaidrojuma raksts:

- teritorijas pašreizējās izmantošanas apraksts un teritorijas attīstības priekšnoteikumi;
- teritorijas attīstības mērķi un virzieni;
- pašvaldības teritorijas plānojuma risinājuma apraksts un pamatojums.

II. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi:

- noteikta kārtība būvniecības procesa īstenošanai pagasta teritorijā, prasības zemesgabalu apbūvei, teritoriju apsaimniekošanai katrai atšķirīgai teritorijas atļautai izmantošanai.

III. Grafiskā daļa:

- karte „Teritorijas pašreizējā izmantošana”;
- karte „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana”;
- shēmas.

IV. Pārskats par Lauderu pagasta teritorijas plānojuma izstrādi:

- pašvaldības lēmumi par Plānojuma izstrādes procesu;
- sabiedriskās apspriešanas materiāli;
- ziņojums par fizisko un juridisko personu priekšlikumiem un iebildumiem;
- institūciju sniegtā informācija, nosacījumi un atzinumi;
- ziņojums par institūciju nosacījumu ievērošanu;
- ziņojums par Plānojuma atbilstību austākā plānošanas līmeņa teritorijas prasībām.

Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

Lauderu pagasta teritorijas plānojums izstrādāts saskaņā ar attiecīgiem augstākstāvošiem teritorijas plānojumiem:

- ✓ Latgales plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2006-2026
- ✓ Ludzas rajona teritorijas plānojums 2006-2018

Lauderu pagasta teritorijas plānojuma grozījumi

Lauderu pagasta teritorijas plānojuma grozījumu izstrāde uzsākta pamatojoties uz Lauderu pagasta padomes lēmumu 30.07.2007, Protokols Nr.9, 1§.

Teritorijas plānojuma grozījumu uzdevums:

1) Mainīt teritorijām, kurās atrodas smilts – grants iegulas “Vāverīte” un “Dzērvenīte” - zemes gabaliem ar kad. Nr. 6864 006 0005 un daļai kad. Nr. 6864 006 0040 (“Vāverīte”), kad. Nr. 6864 006 0053, kad. Nr. 6864 006 0009, daļai kad. Nr. 6864 006 0111 (“Dzērvenīte”) - plānotās (atļautās) izmantošanas veidu no lauksaimniecības zemes (L) un meža zemes (M) uz derīgo izrakteņu ieguves teritoriju (I J).

2) Pamatojoties uz institūciju nosacījumiem:

- izstrādāt teritorijas plānojuma aizsargjoslu karti, atbilstoši VZD prasībām;
- aktualizēt Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus, atbilstoši Ludzas rajona un Latgales plānošanas reģiona teritorijas plānojumu vadlīnijām un izmaiņām likumdošanā.

1. Vispārējs apraksts

1.1. Lauderu pagasta vīzija un attīstības mērķi

Lauderu pagasta teritorijas attīstības koncepcija. 1999.

1.1.1. Lauderu pagasta vīzija

Sakārtota, vienmērīgi attīstīta, uzņēmējdarbībai un investīciju piesaistei draudzīga teritorija ar saglabātu vēsturisko identitāti un kultūrvēsturisko mantojumu, kurā iedzīvotājiem nodrošināti normāliem dzīves apstākļiem nepieciešamie pakalpojumi.

1.1.2. Lauderu pagasta mērķi

- Radīt uzņēmējdarbībai labvēlīgu vidi
- Uzlabot iedzīvotāju dzīves apstākļus

1.1.3. Prioritāri atbalstāmie darbības virzieni

- Uzņēmējdarbības attīstības un informācijas pieejamības veicināšana
- Pagasta attīstības plānošana
- Pierobežu un pārrobežu sadarbība
- Kultūras un atpūtas sfēras uzlabošana
- Infrastruktūras tīklu un objektu uzlabošana
- Teritorijas labiekārtošana un sakārtošana
- Veselīga dzīves veida popularizēšana

1.2. Lauderu pagasta teritorijas apraksts

1.2.1. Novietojums

Lauderu pagasta teritorija atrodas Ludzas rajona dienvidaustrumu daļā. Teritorija izstiepta DR – ZA virzienā, maksimālais garums – 15 km, platums – 3,9 – 6,4 km, ar kopplatību 75 km²; pagasts robežojas ar (skatīt [1. shēmu](#)):

- Nirzas pagastu ziemeļos;
- Zilupes novada Zaļesjes teritoriju ziemeļaustrumos un austrumos;
- Istras pagastu dienvidos;
- Rundēnu pagastu rietumos.

Attālums no pagasta centra – Lauderu ciema - līdz:

- Ludzai - 29 km;
- Zilupei - 8 km;
- Rēzeknei - 56 km ;
- Daugavpilij - 147 km;
- Rīgai - 300 km;

Pagastu šķērsojošie autoceļi V544 (bij. P51) Ludza- Nirza- Vecslabada un V517 Pakalni-Lauderi-Ploski savieno pagastu ar Ludzas un Zilupes pilsētām, kā arī ar autoceļu A12 Jēkabpils-Rēzekne-Ludza-Krievijas (skatīt [2. shēmu](#)).

1.2.2. Apdzīvojuma struktūra un mājokļu raksturojums

Apdzīvojuma struktūra ir tipiska Latgales laukiem un tās pamatu veido skrajciemi. Blīvas apbūves teritoriju veido Lauderu ciems - atbilstošs vidējciema statusam. Pārējās pagasta apdzīvotās vietas atbilst skrajciema vai viensētu statusam (vidējciems /VC/ - apdz. v. ar koncentrētu apbūvi, ar vairāk kā 100 iedzīvotājiem, sociālo un komunālo infrastruktūru; skrajciems /SC/ – vēsturiski vienota viensētu /VS/ grupa ar kopēju nosaukumu).

Lauderu pagasta 484 (2005.g.) iedzīvotāji dzīvo 37 apdzīvotās vietās ar ciema statusu; 11 ciemi nav apdzīvoti; relatīvais apdzīvojuma blīvums – 6,9 cilv./km², bet, tā kā Lauderu ciemā dzīvo ~280 (58 %) pagasta iedzīvotāju, pārējā pagasta teritorijā reālais iedzīvotāju blīvums ir ~ 2,9 cilv./km², kas ir tikai ~ 40% no vidējā Ludzas lauku teritoriju apdzīvojuma.

Ar Lauderu pagasta padomes 28.11.2002. sēdes Nr. 11, 5. § apstiprinājusi šādus vietu (ciemu) nosaukumus (kursīvā – 2005.g.neapdzīvotas vietas): Beļaji, *Berjozovka*, Bidrija, Blonti, Bortņiki, Cucuri, Čiučiši, Dongi, *Dubovaja Gora*, Figurka, *Gorņi*, Grižovka, Gumineica, *Homčenki*, Iljonki, Iljusi, Kazimirova, Kirili, Koņova, Korņovka, Kovališki, Lauderi, Litovskie, *Lobiri*, Maslova, *Mičuļi*, Morozi, Navinskie, Opši, Osinņiki, *Ostrovskie*, Streļcova, Paideri, Paraļi, *Pīteri*, *Pjaterni*, Pļepļi, Rjabije, Rūdovi, Skredelī, *Smoļskie*, Sološi, Staraja Meļņica, *Streļcova*, Škirpāni, Turovka, Vacumnīki, Visti, Žlobnova.

540 pagasta iedzīvotāji veido 238 mājsaimniecības, kas dzīvo 232 mājokļos (2000.g. tautas skaitīšanas dati, CSP), no kurām 164 (68,9%) ar 382 iedzīvotāju ir individuālajā mājā, 68 (28,6%) ar 145 iedzīvotājiem – dzīvoklī, 6 (2,5%) ar 9 iedzīvotājiem –no privātpersonas īrētā dzīvoklī.

174 (75%) mājsaimniecībām ar 396 cilvēkiem mājokļi ir viņu privātpašumā; 34 (14,6%) mājsaimniecības ar 77 cilvēku dzīvo pašvaldībai vai organizācijai piederošās ēkās; 24 (10,3%) mājsaimniecībās ar 56 cilvēkiem mājoklis ir citas personas privātpašums.

Pēc istabu skaita mājokļos – 11 ir vienistabas mājokļi, 69 - 2 istabu, 118 - 3 istabu, 32 – 4 istabu un 1 mājoklis ar 7 istabām. Aplūkojot personu skaitu mājokļos saistībā ar istabu skaitu, 51 (22%) mājokļa istabu skaits ir vienāds ar dzīvojošo personu skaitu, 46 (19,8%) mājokļos istabu skaits ir mazāks par dzīvojošo personu skaitu, 133 (57,3%) mājokļos istabu skaits ir lielāks par dzīvojošo personu skaitu.

Pēc ēku tipa - viengimenes mājās atrodas 165 (71,1%) mājsaimniecības ar 383 (72,7%) iedzīvotājiem, daudzdzīvokļu mājās - 67 (28,9%) mājsaimniecības ar 144 (27,3%) iedzīvotājiem. Pagastā – Lauderu ciemā ir 4 daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas: 2-stāvu 8-dzīvokļu un 3-stāvu 12, 18, 24 – dzīvokļu mājas.

1. tabula Mājokļu un tajos dzīvojošo nodrošinājums ar labierīcībām (CSP, 2000.)

<i>Labiekārtojums</i>	<i>Mājoklī ir</i>	<i>%</i>	<i>Personu sk.</i>	<i>%</i>	<i>Mājoklī nav</i>	<i>Personu sk.</i>
Virtuve	232	100	527	100	-	-
Elektrība	228	98,3	522	99,0	4	5
Gāze	180	77,6	418	79,3	52	109
Ūdensvads mājoklī	92	39,6	216	41,0	140	311
Kanalizācija	86	37,1	204	38,7	146	323
Tualete mājoklī	86	37,1	204	37,7	146	323
Karstais ūdens	27	11,6	27	5,1	205	444
Vanna vai duša	85	36,6	203	38,5	147	324
Pirts	108	46,5	124	23,5	242	285

Skrajciemumos saimniecību plānojums un būvju stils vairumā gadījumu atbilst Austrumlatgales tautas celtniecībai (gan latgaļu, gan pareizticīgo krievu iedzīvotājiem) raksturīgajam tā saucamajam austrumu (Latvijas mērogā) vai rietumkrievu (Eiropas mērogā) lauku sētas tipam,

kurā būves izvietotas kompakti, veidojot nelielu iekšpagalmu. Individuālās dzīvojamās ēkas gan viensētās, gan ciemā pārsvarā ir nelielas vienstāva ēkas ar stāviem divslīpju jumtiem.

2. tabula **Mājokļu un tajos dzīvojošo personu grupējums pēc ēku uzcelšanas perioda (CSP)**

<i>Ēku uzcelšanas periods</i>	<i>Mājokļu sk.</i>	<i>Mājokļu %</i>	<i>Iedzīvotāju sk.</i>	<i>Iedz. %</i>
Līdz 1918. gadam	9	3,9	16	3,0
1919. – 1945. gadi	104	44,8	225	42,7
1946. – 1960. gadi	25	10,8	59	11,2
1961. – 1980. gadi	36	15,5	71	13,5
1981. – 1990. gadi	56	24,1	150	28,5
1991.g. un vēlāk	2	0,9	6	1,1

3. tabula **Mājokļu un tajos dzīvojošo personu grupējums pēc ēku ārsienu materiāla (CSP)**

<i>Ēku ārsienu materiāls</i>	<i>Mājokļu sk.</i>	<i>Mājokļu %</i>	<i>Iedzīvotāju sk.</i>	<i>Iedz. %</i>
Koks	142	61,2	314	59,6
Betons, dzelzsbetons	54	23,3	137	26,0
Ķieģelis, akmens	22	9,5	39	7,4
Jaukts vai cits materiāls	14	6,0	37	7,0

Sabiedriskās un pakalpojumu iestādes – Pagasta padome, bibliotēka, feldšeru – vecmāšu punkts, pasts, klubs, pārtikas veikali, pirmsskolas bērnu iestāde, pagasttiesa, pareizticīgo draudzes baznīca – atrodas Lauderu ciemā.

1.2.3. Pagasta vēsturiskā attīstība

19. gs. II pusē, kad Baltijas guberņās tika dibinātas pašvaldības, Lauderu muižas teritorija (1863. gadā, kopā ar Istras, Annapoles, Konecpoles, Sobolīnas muižu teritorijām) tika iekļauta Istras pagastā. Pēc Baltijas guberņu pašvaldības likuma pieņemšanas (1866.) pagasti atbrīvojās no muižnieku uzraudzības. Tika izveidota pagasta pašvaldība, kuras priekšgalā atradās no muižas neatkarīgs pagasta vecākais un pagasta valde.

1767.g. uzcelta Svētā Nikolaja pareizticīgo baznīca, kas, pārbūvēta 1897.g., ir 24x10x6 m trīsjomu taisnstūra guļbūve uz laukakmeņu pamata ar frontālu, apakšdaļā - četrstūra, augšdaļā – astoņstūra ar piramidālu smaili, torni.

Uz Istras upes bija ierīkotas dzirnavas (Mazo Čivčišu, Skredeļu un Staraja Meļņicas sādžās). 1927.g. sādžās tika sadalītas viensētās izveidojot skrajciemus.

Padomju varas gados pagasts tika likvidēts, 09.10.1945. izveidoja ciemu padomes (Annapoles, Cucurku, Istras, Koņecpoles, Lauderu, Plepļu, Sobolīnas c.p.), kuru skaits un lielums laika gaitā mainījās. 1949. – 1960. teritorija ietilpa Zilupes rajonā. 1954.g. Lauderu pagastam pievienoja Pļepļu ciemu, 1960.g. – Rundānu ciema kolhoza “Maija rīts” teritoriju. Teritorijā darbojās kolhozs “Zaveti Leņina”, kas 1970.g. pārtapa par Lauderu padomju saimniecību (sovhozu); teritorijā veica lauksaimniecisko ražošanu – ierīkoja liellopu un putnu fermas, Lauderu ciemā uzcēla daudzdzīvokļu un individuālās dzīvojamās mājas, komunālo un ražošanas sektoru.

1990. gadā tiek izveidots Lauderu pagasts kā administratīvi teritoriāla vienība ar centru – pagasta padomi – Lauderu ciemā. (skatīt [3. shēmu](#)).

Pagastā darbojas pasta nodaļa, pirmsskolas bērnu izglītības iestāde, bibliotēka, klubs, bāreņu aprūpes centrs; darbojas Svētā Nikolaja pareizticīgo un Lauderu Romas katoļu draudzes.

Ar sabiedriskā transporta maršrutiem Lauderu ciems ir savienots ar Ludzas un Zilupes pilsētām, Vecslabadas ciemu.

Iedzīvotāju nacionālais sastāvs: krievi – 73,3%, latvieši – 18,7%, baltkrievi – 4,3%, ukraiņi – 2,6%, citas tautības – 1,1% (pēc 2000.gada tautas skaitīšanas rezultātiem, CSP).

2. Esošā teritorijas izmantošana un vides stāvoklis

2.1. Dabas vides raksturojums

2.1.1. Reljefs, ainava

Lauderu pagasta reljefu veido Latgales augstienes Rāznavas pauguraines austrumu mala. Ainavu veido pamatā āru-mežu, mazāk – mežāru, morēnas pauguraine. Pagasta augstākās virsotnes ir pagasta rietumdaļā esošie Rudovas (Lītovu) kalns (243,4 m vjl.), Dongu kalns (221,1 m vjl.) un Čerkovas kalns (211,3 m vjl.). Pagasta austrumdaļu veido Istras upes ieleja, kur ainavu veido mālaino limnoglaciālo un morēnas līdzenumu āraine.

2.1.2. Klimats

Lauderu pagasta teritorija atrodas mitrā kontinentālā klimata siltajā apakšrajonā, kurš raksturojas ar gaisa temperatūru summu augstāku par 10⁰C. Vidējā vasaras temperatūra ir +17,6⁰C, bet ziemā - -7⁰C. Bezsala periods ilgst 142 – 145 dienas. Ziemā izveidojas līdz 40 cm bieza sniega sega, kas nenokūst ap simts dienu.

Nokrišņu daudzums: siltajā periodā - 450 mm, gadā – 600 - 650 mm. Lielais nokrišņu daudzums vasarā (līdz 450 mm) un reljefs sekmē ūdens uzkrāšanos zemienēs, tāpēc te noris diezgan strauji pārpurvošanās procesi.

Aktīvais veģetācijas periods ilgst no 136 – 142 dienām.

Valdošie ir dienvidastrumu vēji.

2.1.3. Atmosfēras gaisa kvalitāte

Pagasta teritorijā nav uzņēmumu, kas būtiski ietekmētu atmosfēras gaisa kvalitāti, arī tuvākajā apkārtnē nav citu nozīmīgu gaisa baseina piesārņotāju, kuru radītais piesārņojums varētu ietekmēt Lauderu pagasta teritoriju. Galvenie gaisa baseina piesārņotāji ir individuālo māju apkures ierīču izmeši un autotransports.

2.1.4. Ģeoloģija

Ģeofizikālais stāvoklis. Lauderu pagasta teritorija atrodas Krievijas platformas ZR malā. Zem nogulumiežu segas te ir pamatklintājs, kas sastāv no dislocētiem pirmskembrija iežiem. Kristāliskais pamatklintājs rajona teritorijā sastopams 750 - 1000 m dziļumā. Pamatiežu virsa atrodas nedaudz augstāk par 80 m virs jūras līmeņa. Lauderu pagastam atbilst Devona sistēmas augšējās nodaļas Frānas sastāvu pārstāvošā Salaspils svīta, ko pamatā veido domerīti, merģeļi, māli. Pamatiežu virsmu sedz kvartāra nogulumi. Nogulumu vidējais biežums mainās robežās no 10 - 50 m, tie satur atbilstošus nogulumus - galvenokārt akmeņainus morēnu mālus, smilšmālus, smiltis. Starpleodus laikmetos dominē ezeru un purvu nogulumu, kas veidojās teritorijās, kuras uz laiku atbrīvojās no ledāja, galvenais nogulumu veids šajā laikā ir kūdra.

Zemes dziļu resursi. Lauderu pagasta teritorija nav bagāta ar derīgajiem izrakteņiem, ir vietējās nozīmes kūdras iegulas, Morozu un Cucuru smilts-grants-smilts iegulas, Sološu saldūdens kaļķiežu iegulas. Derīgo izrakteņu iegulas attēlotas [4. shēmā](#).

2004. g. tika veikta izpēte (SIA "Geo Consultants") smilts – grants – smilts atradnē "Eglītes" Morozu teritorijā: iegulās smilts – grants maisījums, derīgs ceļu būvei, remontam, uzturēšanai

un būvniecībai; A kategorijas krājumi smilts – grants 216.6 tūkst.m³, smilts 98.7 tūkst.m³. Ieguvei izsniegta atļauja Nr. 012004.08.02.-2014.12.31.

2006. g. tika veikta izpēte (SIA “Dabas resursu fonds”, ģeologs – J. Juškevičs, proj. Nr. A206-02-07) un noteiktas 2 perspektīvās smilts – grants atradnes Cucuru teritorijā:

1) “Vāverīte” (Cucuri-1) iegulās smilts – grants maisījums, derīgs ceļu būvei un celtniecībai; P kategorijas krājumi 652 – 1304 tūkst.m³, izpētes laukums 65.2 tūkst.m², derīgā slāņa biezums 10 – 20 m, segkārtā līdz 0.8 m.;

2) “Dzērvenīte” (Cucuri-2) iegulās smilts – grants maisījums, pēc bagātināšanas derīgs ceļu būvei un celtniecībai; P kategorijas krājumi 580 – 843 tūkst.m³, izpētes laukums 70.9 tūkst.m², derīgā slāņa biezums 6.4 – 9.3 m, segkārtā līdz 0.7 m.

Nodrošinājums ar pazemes ūdeņu resursiem pagastā ir ļoti labs – D₃ pl-dg ūdens horizonts teritorijā ir ar caurplūdi 500 – 1000 m³/dnn, kur urbumu maksimālais debīts – 20 l/sek., Kvartāra ūdens horizonts ir ar caurplūdi 20 – 100 m³/dnn un urbumu maksimālais debīts – 1 l/sek., pazemes ūdeņu līmenis lielākajā pagasta daļā ir 0–20m, malējās A un R daļas teritorijās – dziļāk par 20 m; dolomītu virsmas iegulumu dziļums – 50-70 m.

4. tabula Lielākās derīgo izrakteņu atradnes Lauderu pagastā (VĢD, 2003.)

Nosaukums	Izrakteņa veids	Platība ha	Rūpn. platība	Krājumi 1000 m ³	Piezīmes
Morozi	smilts-grants-smilts	6,6	6,35	160	Segk. 0,2-4,0; slānis 2,6-10,8
Sološi I	saldūdens kaļķieži	0,9	0,8	9	Segk. 0,5-2,2; slānis 0,6-1,7
Sološi II	saldūdens kaļķieži	0,44	0,3	5	Segk. 1,8-1,9; slānis 1,8-2,1
12564	kūdra	14	5	150	P; vid. slāņa dziļums – 3 m
12575	kūdra	20	11	242	P; 2,2
12579	kūdra	26	17	459	P; 2,7
12585	kūdra	53	31	498	P; 1,6
12587	kūdra	698	318	6360	P; 2; pagastā daļa atradnes
12601	kūdra	17	8	208	P; 2,6
12610	kūdra	94	48	128	P; 1,6; pagastā daļa atradnes
12615	kūdra	91	41	1025	P; 2,5
12617	kūdra	29	15	300	P; 2
12635	kūdra	14	9	216	P; 2,4; pagastā daļa atradnes
12645	kūdra	24	19	104	P; 2,8
12647	kūdra	20	15	110	P; 2,2
12662	kūdra	43	25	550	P; 2,2
12664	kūdra	14	5	150	P; 3
12716	kūdra	12	7	168	P; 2,4
12718	kūdra	19	12	300	P; 2,5
12719	kūdra	98	76	2238	P; 2,9; pagastā daļa atradnes
12742	kūdra	13	10	310	P; 3,1
12743	kūdra	101	52	1481	P; 3,1

2.1.5. Pazemes ūdeņi

Lauderu pagasta pazemes ūdeņi ietilpst Pļaviņu – Daugavas un Daugavas ūdens horizontā. Gruntsūdeņu un artēzisko ūdeņu ķīmisko sastāvu, galvenokārt, nosaka iežu un infiltrācijas

ūdeņu ķīmiskais sastāvs. Dominējošie ūdeņi ir hidroģēnkarbonātu Ca-Na (HCO_3^- – 357,0mg/l, Ca^{2+} –64,1mg/l, K^+ + Na^+ –14,6mg/l). Teritorijas ūdensapgādei izmanto pazemes ūdeņus. Ūdens ķīmiskais sastāvs pārsvarā atbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām (MK 29.04.2003. noteikumi Nr.235 “Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība”), izņemot krāsainības, duļķainības, dzelzs satura rādītājus; ūdeni drīkst lietot bez papildus sagatavošanas. Dezinfekcija nepieciešama profilaksei un epidēmiju laikā.

Pagasta teritorijā zināmi 12 dziļurbumi – 2 kartogrāfiskie un 10 hidroģeoloģiskās ekspluatācijas; 3 ūdens urbumi atrodas Lauderu ciemā, no tiem urbums DB 6940 tiek izmantots Lauderu ciema centralizētajai ūdensapgādei, akas sanitāro stāvokli kontrolē Vides Veselības aģentūra, noteiktas aizsargjoslas (S –10 m; K –250 m), pārējie urbumi atrodas pie bijušajiem ls ražošanas uzņēmumiem pagasta teritorijā. Individuālajai ūdensapgādei viensētās izmanto grodu akas, retāk atsevišķus urbumus. Ūdens kvalitāte grodu akās tiek kontrolēta maz, taču kā liecina pētījumi, dzeramais ūdens bieži neatbilst prasībām, galvenokārt, paaugstinātā dzelzs satura dēļ un pēc organoleptiskajiem rādītājiem (krāsainība, duļķainība, garša, smarža).

Pazemes ūdeņu aizsardzība no virszemes difūzā piesārņojuma infiltrācijas Lauderu pagasta teritorijā ir relatīvi augsta, jo lielākajā pagasta teritorijas daļā iežu virskārtas caurlaidība ir zema un augsnes adsorbcijas spēja augsta, kūdras iegulu teritorijās iežu virskārtas caurlaidība ir vidēja un augsnes adsorbcijas spēja ļoti augsta; izņemot nelielu teritoriju ~1000 m garumā ZD virzienā un ~400 m platumā apmēram 1 km uz A no Lauderu ciema starp mazajiem Beļaju un Paidaru ezeriņiem, kur iežu virskārtas caurlaidība ir augsta un augsnes adsorbcijas spēja zema, kā rezultātā pazemes ūdeņu aizsardzība ir zema. Tomēr, šo rādītāju var izmantot tikai, lai novērtētu difūza jeb izkliedēta piesārņojuma (atmosfēras piesārņojums, mērena mēslojuma lietošana lauksaimniecības zemēs) iekļūšanas bīstamību, bet gruntsūdeņi lielākā vai mazākā mērā ir piesārņoti ap jebkuru pastāvīgu un koncentrētu piesārņošanas avotu, kā arī apdzīvotas vietas robežās. Plānojot ražotnes ierīkošanu, kuru tehnoloģiskā procesa nodrošināšanai nepieciešama pazemes ūdeņu ieguve, pazemes ūdeņu aizsargātību jānovērtē individuāli, ņemot vērā sagaidāmas pazemes ūdeņu plūsmas izmaiņas. Kā paaugstinātas bīstamības objekti un potenciālie gruntsūdens piesārņojuma avoti ir neapsaimniekotie urbumi pie bijušajiem ls ražošanas uzņēmumiem un bezsaimnieku grodu akas pamestajās lauku viensētās. Apzinoties gruntsūdeņu un pazemes ūdeņu piesārņošanas iespējamību, zemes īpašniekam jāizvērtē urbumu un aku saglabāšanas lietderība un neizmantotos ūdens urbumus un akas vai nu jākonservē vai jālikvidē (jātamponē). /informācijas avots - I. Ļevins, A. Gilucis, Pārskats par Ludzas raj. zemes dziļu resursiem un mūsdienu ģeoloģiskajiem procesiem. VGD, 2003./

5. tabula Lauderu pagasta dziļurbumi

Npk	Numurs	↓ (m)	mvjl	D (l/s)	Ierīk.g.	Vieta	ZG kadastra Nr	Izmanto	Piezīmes
1	6940	65	152	1,5	1966	Lauderi	68640-020321	CUA	Lauderu pag.pad.
2	-	-	-	-	-	Lauderi	-020262	-	bij. pamatskolas
3	-	-	-	-	-	Lauderi	-020078	UA	daudzdz. māja
4	15425	204	189	3	1971	Koņova	-040065	-	Kartogrāfijas
5	15426	82,4	189	-	1971	Koņova	-040065	-	Kartogrāfijas
6	18230	75	153	3	1975	Kovališki	-030208	-	bij.ls.ražošanas obj.
7	18267	70	152	1,5	1970	Navinskies	-050093	-	bij.ls.ražošanas obj.
8	18297	65	147	3	1973	Litovskies	-050164	-	bij.ls.ražošanas obj.
9	18302	100		3	1965	Pjaterni	-	-	nezināma atrašanās v.
10	18303	70		1	1962	Dongi	-040025	-	bij.ls.ražošanas obj.
11	-	-	-	-	-	Smoļskies	-050130	-	bij.ls.ražošanas obj.
12	-	-	-	-	-	Rūdovi	-010061	-	bij.ls.ražošanas obj.

ŪA – ūdens apgādei; CŪA – centralizētai ūd. apgādei

2.2. Dabas pamatnes raksturojums

2.2.1. Zemes fonda struktūra un lietošanas mērķi

6. tabula **Zemes fonda struktūra (VZD, 2004.)**

<i>Zemes fonds Lauderu pagastā</i>	<i>ha</i>	<i>%</i>
Zemes fonds kopā	7502,4	100
Lauksaimniecībā izmantojama zeme	3323,9	44,30
Meži	2915,9	38,87
Krūmāji	446,6	5,95
Purvi	254,2	3,39
Zem ūdeņiem	214,8	2,86
Zem ceļiem	103,4	1,38
Zem ēkām un pagalmiem	66,4	0,88
Pārējās zemes	177,2	2,36

7. tabula **Zemes lietošanas mērķi (VZD, 2004.)**

<i>Zemes lietošanas mērķis</i>	<i>skaitis</i>	<i>ha</i>	<i>%</i>
Lauksaimniecība	300	6025,0	80,31
Mežsaimniecība	77	1246,9	16,62
Ūdenssaimniecība	1	55,3	0,74
Karjeru izstrāde	1	12,3	0,16
Daudzdzīvokļu māju apbūve	4	2,7	0,04
Darījuma iestāžu apbūve	3	1,5	0,02
Sabiedriskas nozīmes objekti	7	58,8	0,78
Ražošanas objekti	1	0,7	0,01
Satiksmes infrastruktūras objekti	6	80,2	1,07
Inženiertehniskās apgādes tīkli un objekti	2	19,0	0,25

2.2.2. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes.

Nozīmīgs dabas resurss pagastā ir lauksaimniecībā izmantojamās zemes, kuru kopplatība sastāda 3323,9 ha jeb 44 % no pagasta zemes fonda.

LIZ vidējais novērtējums pagastā ir 34 balles, kadastrālā vērtība ~ 90 Ls/ha.

Lauderu pagastā 01.01.2004. bija 300 zemes lietojumi un īpašumi ar kopējo platību 6025 ha, kuru lietošanas mērķis ir lauksaimniecība; to teritoriju veido: LIZ 3170,3 ha – 53%, meži – 1831,1 ha – 30,4%, krūmāji – 425,2 ha – 7%, purvi – 230,7 ha – 3,8%, pagalmi – 52,5 ha – 0,9%, zem ūdeņiem – 152,8 ha – 2,5%, pārējās zemes – 162,4 ha.

Savukārt no LIZ 124,7 ha tiek izmantoti mežsaimniecībai, 28,9 ha – citiem mērķiem.

Zemes lietojumu un īpašumu sastāvs pēc to platības ir atšķirīgs, visvairāk ir platības ziņā nelielu zemes lietojumu, kas zemes reformas laikā tika piešķirti galvenokārt vietējiem pagasta iedzīvotājiem zemnieku, piemājas saimniecību un personīgo palīgsaimniecību uzturēšanai un bijušo zemes īpašnieku mantiniekiem zemes īpašuma tiesību atjaunošanai. Ir tendence palielināties lieliem zemes lietojumiem ar vidējo platību ap 150 ha. Lielas ir neizmantoto zemju platības, kurās notiek lauksaimniecisko zemju aizaugšana ar krūmiem, kas saistīts gan ar patreizējo lauksaimnieciskās ražošanas nerentabilitāti, gan ar to, ka daļa zemes iepirkta spekulatīviem mērķiem, bez nolūka to izmantot lauksaimniecībā.

No lauksaimniecības zemēm 831,6 ha jeb 25% ir meliorētas, tai skaitā 799,7 ha ar drenāžu (377,6 km kopgarumā) un 31,9 ha ar vaļējiem grāvjiem (saimniecības grāvji 32,1 km kopgarumā, no tiem 18 km – novadgrāvji, 8 km – norobežotājgrāvji, 6,1 km – susinātājgrāvji), ūdensnotece notiek pa 26,3 km koplietošanas novadgrāvjiem un 24,94 km valsts nozīmes ūdensnotekām.

8. tabula Lauksaimniecības zemju sadalījums (VZD, 2004.)

Lauksaimniecības zemju lietojuma veidi	ha	%
LIZ kopā	3323,9	100
Aramzeme	2019,1	60,7
Ganības	1027,0	30,9
Pļavas	266,1	8,0
Augļu dārzi	11,7	0,3
Meliorētas LIZ	831,6	25,0

9. tabula. LIZ zemju sadalījums pēc piederības veida (VZD, 2004.)

LIZ zemju īpašums vai lietojums	ha	%
Fizisko personu īpašums un lietojums	1839,8	55,3
Juridisko personu īpašums un lietojums	1071,3	32,2
Pašvaldības lietojums	93,7	2,8
Valsts institūciju lietojums un īpašums	1,3	0,0
Brīvā valsts zeme	317,8	9,3

Lauderu pagastā ir reģistrētas 12 zemnieku saimniecības, no kurām saimniecisko darbību veic 5. Pagasta teritorijā ir 3 saimniecības ar lopu ganāmpulkiem, kuros lopu skaits pārsniedz 10 : z/s “Vecmeļņicas Augstroze” (aitas), p/s “Vaivari” un “Arāji” (aitas, liellopi); pagasta saimniecību lopu galvenokārt tiek turēti piemājas kūtīs. Pašreiz pagasta zemnieku un piemājas saimniecībās vērojama tendence palielināties aitu ganāmpulkiem, bet samazinās liellopu skaits.

2.2.3. Meži

Meži aizņem 2915,9 ha jeb 39% pagasta teritorijas. Pēc uzrādītā lietošanas mērķa - mežsaimniecība – pagastā ir 77 zemes īpašumi un lietojumi ar kopējo platību 1246,9 ha, ko aizņem: meži – 1053,3 ha (84,5%), LIZ – 124,7 ha (10%), purvi – 23 ha (1,8%), krūmāji – 18,4 ha (1,5%) un citi – 27,5 ha (2,2%). Savukārt, cits lietošanas mērķis ir uzrādīts 1862,6 ha (64%) meža teritoriju: 1831,1 ha - lauksaimniecība, sabiedriskas nozīmes objekti – 19 ha, 11,2 ha – inženiertehniskās apgādes tīkli un objekti, 1,2 ha – karjeru teritorijas.

1/2 no kopējās pagasta mežu platības ir fizisko personu meža īpašumi un lietojumi, nepilnus 400 ha zemju apsaimnieko VAS Latvijas valsts meži Ziemeļlatgales mežsaimniecība. Mežu apsaimniekošanu kontrolē Valsts Meža dienesta Austrumlatgales virsmežniecība. Pagasta teritorijā darbojas 2 kokapstrādes uzņēmumi: z/s “Vecmeļņicas Augstroze” Taras dēlīšu izgatavošanas cehs - Vecmeļņicas s., z/s “Vika” Kokapstrādes cehs - Lauderu c..

Pagastā reģistrēta Ludzas rajona meža īpašnieku kooperatīvā sabiedrība “Rudova”

10. tabula. Meža zemju sadalījums pēc lietojuma vai īpašuma veida (VZD, 2004.)

Meža zemju īpašnieka vai lietotāja statuss	ha.	%
Fizisko personu īpašums un lietojums	1500,5	51,5
Juridisko personu īpašums	591,2	20,3
Valsts institūciju lietojums un īpašums	377,9	13,0
Pašvaldības lietojums un īpašums	210,9	7,2
Brīvās valsts zemes	235,4	8,0
kopā	2915,9	100,0

2.2.4. Krūmāji

Krūmāji aizņem 446,6 ha jeb 5,9 % pagasta teritorijas. No krūmāju teritorijām 425,2 ha jeb 95,2% lietošanas mērķis ir lauksaimniecība, 18,4 ha (4,1%) – mežsaimniecība. Krūmāji pagasta teritorijā, izņemot atsevišķas palieņu un mitrainu teritorijas, nav dabisks biotops un veidojušies aizaugot neapsaimniekotajām lauksaimniecības zemēm.

2.2.5. Purvi

Purvi aizņem 254,2 ha jeb 3,4% pagasta teritorijas, purvi galvenokārt nelieli, veidojušies pārpurvojoties nelieliem ezeriņiem, lielākās purvu teritorijas ar platību virs 10 ha pagasta A daļā Sološu purvs ap Istras upi un pagasta Z daļā Morožu purvs (daļa Istras pagastā).

Pēc lietošanas mērķa purvu teritorijas tiek lietotas lauksaimniecībai – 230,7 ha (90,7%), mežsaimniecībai – 23 ha (9%),

2.2.6. Virszemes ūdeņi un to kvalitāte

Lauderu pagasta teritorija atrodas Veļikajas sateces baseina teritorijā. Virszemes ūdeņi aizņem 214,8 ha jeb 2,9 % no pagasta teritorijas, tos veido ezeri, upes, strauti, dīķi (75 ha – 35%).

No ūdeņu teritorijām ūdenssaimniecībai tiek izmantoti 55,3 ha (26%), lauksaimniecībai – 152,8 ha (71%), mežsaimniecībai 5,9 ha (3%); teritorijas īpašumi pēc piederības daļās: fizisko personu – 117,9 (55%), juridiskām personām – 32,6 (15%), valsts – 57,2 (27%), brīvās valsts zemes – 6,8 ha (3%) un pašvaldības – 0,3 ha.

Pagasta teritorijas ZA un DA robežu veido un teritorijas austrumdaļu šķērso (3,2 km) **Istras upe** (Istrenka), Zilupes upes kreisā krasta pieteka. Istras upes kopējais garums 39 km, baseins 272 km², kritums 34,3 m; tā iztek no Dziļezera pie Vecslabadas un tek pa Latgales augstienes Dagdas un Rāznavas pauguraini, lejtece Zilupes līdzenumā, upe tek uz ziemeļiem ar daudziem lieliem un maziem līkumiem; gultnes kritums augštecē 0,5 m/km, vidustecē 0,8 m/km, bet lejtecē, augstienes nogāzē tas sasniedz 2,2 m/km un tikai plašajā Zilupes līdzenumā samazinās līdz 0,2 m/km; baseinā 23 ezeri, kuru kopplatība 858 ha, 15 pietekas, Lauderu pagastā - **Gumeņicas strauts** (11 km), **Lauderu strauts** (3,6 km). Upe ir stipri līkumaina, vietām regulēta, citur stipri aizaugusi; vietās, kur saglabājusies dabiskā gultne, vērojama krastu erozija, kā rezultātā norisinās irdenā materiāla, kas veido palienes, noskalošana un pārvietošana, noārdīto materiālu akumulējot kādā citā upes ielejas daļā, visai ievērojami mainot upju šķēršprofilus. Pagasta DR robežu ar Rundēnu pagastu veido Cegeļņas strauts (3 km). Pagasta teritorijā Z daļas centrā atrodas publiskais **Lauderu ezers** (Nr. 68034) ar spoguļa laukumu 55,3 ha; 2 km garš un 0,5 km plats, krasta līnija – 5,6 km; sateces baseins – 32 km², Istras – Zilupes baseins; vidējais dziļums – 2,1 m, maksimālais – 6,5 m (ap 1960.g. ŪL pazemināts par apm. 1 m); krasti slīpi 3 – 8 m augsti; ezerā 2 salas 0,8 ha kopplatībā; ezers eitrofs, aizaugums 30%; zivis - karūsas, līdakas, vēdzeles, asari, raudas, ruduļi; iztek Lauderu strauts uz Istru, ietek 3 grāvji un grāvis no **Mazā Lauderu ezera** (Liepnieku, Lekmiņa, Nr. 68033), kas atrodas 160 m uz rietumiem Lauderu ezera D galā un ir stipri aizaudzis (eitrofija – 80%) 5,8 ha lielu spoguļa laukumu; ezerā ietek **Korņovkas strauts** (3,45 km). Pagasta pašā austrumu malā atrodas **Sološu ezers** (Nr. 68038) ar spoguļa platību 88,5 ha; 1,6 km garš un 0,9 km plats, krasta līnija – 7,1 km; sateces baseins – 3,8 km², Istras – Zilupes baseins; vidējais dziļums – 2,7 m, maksimālais – 4,8 m; krasti - stāvi, slīpi, līdz 4m augsti, D zemi, A pieejami; ezerā 2 salas 0,8 ha kopplatībā; ezers eitrofs, aizaugums 10%, sēkļi; zivis - līdakas, asari, raudas, vēži; iztek grāvis uz Istru, ietek grāvji un strauts; zvejas tiesības pieder valstij. Pagasta teritorijā ir vairāki mazi ~1 ha, purvu ieskausti ezeriņi – **Koņevas, Torfenēs, Morožu, Cucuru**, kas, izņemot centrālajā daļā esošos **Beļaju** un **Paidaru** (0.2 ha), atrodas pagasta ZR daļā; Čivčišu dzirnavezers, kas bija izveidots uz Istras upes pie Sološu dzirnavu aizsprosta, vairs neeksistē.

Lauderu pagastā Istras upe, Gumeņicas, Korņovkas, Lauderu strauti (24,94 km) ir valsts nozīmes ūdensnotekas, ūdensnotecei kalpo koplietošanas novadgrāvji (26,3 km) un 32,1 km saimniecību grāvji (32,1 km).

Izņemot publisko Lauderu ezeru, pārējās pagasta ūdenstilpes un ūdensteces ir 1 vai vairāku zemes īpašumu sastāvdaļa.

Virszemes ūdeņu kvalitāti ietekmē piesārņojošo organisko vielu iekļūšana ūdenstilpnēs no notekūdeņu attīrīšanas iekārtu izplūdes, kūtīm un fermām (arī likvidētām, jo turpinās augsnē akumulētā organiskā piesārņojuma, slāpekļa un fosfora ieskalošana), noteces no lauksaimniecības zemēm un autoceļiem. Nav datu par Lauderu pagasta ūdenstilpju un ūdensteču ūdeņu bioloģisko kvalitāti un hidroloģiskajiem rādītājiem, ūdens kvalitātes un peldūdeņu monitorings netiek veikts. Pagasta teritorijā nav vērojamas pastāvīgi applūstošas teritorijas, pavasaros, kad vērojama strauja sniega kušana, īslaicīgi applūst Istras upei pieguļošās teritorijas starp Čiučišu un Sološu sādžām un Mazā Lauderu ezera piekrastē.

2.3. Apbūves teritorijas

Apbūves teritorijas aizņem 66,4 ha jeb 0,9% pagasta teritorijas. Lielākā daļa apbūves teritoriju – 52,5 ha (79%) atrodas uz lauksaimnieciskās izmantošanas zemes, arī Lauderu ciema individuālās dzīvojamās apbūves teritorijām lietošanas mērķis - l/s izmantošana. Apbūves teritorijas, izņemot viensētu apbūvi, koncentrētas Lauderu ciemā.

11. tabula. **Apbūves teritoriju sadalījums pēc lietošanas mērķa (VZD, 2004.)**

<i>Apbūves teritoriju lietojuma mērķi</i>	<i>skaits</i>	<i>Kopplatība ha</i>	<i>Apbūve ha</i>	<i>%</i>
Lauksaimniecība	-	-	52,5	79,1
Sabiedriskas nozīmes objektu teritorijas	7	58,8	6,5	9,8
Savrupmāju apbūves teritorijas	-	-	-	-
Daudzdzīvokļu māju apbūve	4	2,7	2,7	4,1
Darījumu iestāžu apbūves teritorijas	3	1,5	1,5	2,3
Ražošanas objektu apbūves teritorijas	1	0,7	0,6	0,9
Mežsaimniecība	-	-	1,9	2,9
Inženiertehniskās apgādes objekti	2	19,0	0,7	1,0
		kopā	66,4	100,0

12. tabula. **Apbūves teritoriju sadalījums pēc piederības veida (VZD, 2004.)**

<i>Apbūves teritoriju īpašums vai lietojums</i>	<i>ha</i>	<i>%</i>
Fizisko personu īpašums un lietojums	29,6	44,6
Pašvaldības īpašums un lietojums	22,4	33,7
Juridisko personu īpašums un lietojums	4,0	6,0
Valsts institūciju īpašums un lietojums	0,6	0,9
Brīvā valsts zeme	9,8	14,8

2.4. Infrastruktūras objekti

2.4.1. Satiksmes infrastruktūra

Lauderu pagastā 103,4 ha jeb 1,4 % teritorijas aizņem ceļi, satiksmes infrastruktūras objekti aizņem 80,2 ha (78 %) no šīs teritorijas, 21,8 ha ceļu ir l/s zemēs, 13,9 ha - citās zemēs.

13. tabula. **Satiksmes infrastruktūras objektu teritoriju sadalījums pēc piederības veida (VZD, '04.)**

<i>SIO teritoriju īpašums vai lietojums</i>	<i>ha</i>	<i>%</i>
Valsts institūciju lietojums	51,5	49,8
Pašvaldības lietojums un īpašums	28,9	27,9
Fizisko personu īpašums un lietojums	13,5	13,1
Juridisko personu īpašums	7,9	7,6
Brīvās valsts zemes	1,6	1,5
kopā	103,4	100,0

Pagasta robežās atrodas koplietošanas autoceļi 71 km kopgarumā: valsts autoceļi 26,09 km kopgarumā, pašvaldības autoceļi 40,454 km kopgarumā un ielas 2,222 km kopgarumā, LVM Ziemeļlatgales mežsaimniecības meža ceļi (M138, M139, M140) 2,22 km kopgarumā; iekšsaimniecību un servitūta ceļi (skatīt [5. shēmu](#)).

14. tabula. Valsts autoceļi Lauderu pagastā (LAD, 2004.)

Indekss	Nosaukums	km	Garums pa ceļu veidiem			Šķira/ tehn.kat.	Nodalījuma josla (m)
			melnais	grants	grunts		
V514	Duboviki-Lauderi	5,38	-	4,63	0,75	2. / 5.	19
V517	Pakalni-Lauderi-Ploski	12,77	0,20	5,03	7,54	2. / 4.	22
V539	Surbēli-Šķirpāni	1,60	-	1,6	-	2. / 5.	19
V540	Šķirpāni-Soboļina	0,60	-	0,53	0,07	2. / 5.	19
V544	Ludza- Nirza- Vecslabada	5,76	2,33	3,41	-	2. / 4.	22
kopā		26,09	2,53	15,20	8,36		

Pašvaldības autoceļi dalās grupās: A – kas nodrošina satiksmi starp apdzīvotajām vietām vai savieno apdzīvotās vietas ar augstākas nozīmes autoceļu tīklu, ar nodalījuma joslas platumu 10 m; B – kas nodrošina piebraukšanu ne mazāk kā 3 viensētām vai zemnieku saimniecībām, kurās pastāvīgi visu gadu dzīvo cilvēki, ar nodalījuma joslas platumu 7 m; C – kas nodrošina piebraukšanu pie īpašumiem, kuros cilvēki nedzīvo (mazāk par 6 mēneši gadā) vai kas nodrošina piebraukšanu pie mazāk par 3 viensētām vai zemnieku saimniecībām, ar nodalījuma joslas platumu 6 m; D – ciematu ielas.

15. tabula. Lauderu pagasta pašvaldības autoceļi

(Autoceļu numerācija tabulā atbilst plānojuma grafiskajā daļā lietotajai)

N*	Autoceļa nosaukums	garums km	segums	brauktuves platums/ tiltu sk.
“A” grupas autoceļi				
1	Lauderi-Blonti	1,827	grants	6 / 1
2	Lauderi- Peplī	1,705	grants	6 / 1
3	Lauderi- Bidrija- Blonti	3,256	grants	10
4	Koņeva- Cucuri	4,457	grants	9
5	Cucuri- Rjabije- Morozi	5,246	grants	10
	<i>kopā</i>	16,491		
“B” grupas autoceļi				
6	Paideri- Bortniki	1,541	grunts	4
7	Novinskije- Ļitovskije- Pleplī	1,327	grunts	4
8	Sološi -Maslova	2,283	grants	4
9	Turovka- Rudova	1,941	grants	4
10	Žlobnova -Cucuri	1,428	grunts	4
11	Turova -Turova 2	0,589	grunts	4
	<i>kopā</i>	9,109		

15. tabula – turpinājums. **Lauderu pagasta pašvaldības autoceļi**

N*	Autoceļa nosaukums	garums km	segums	brauktuves platums/ tiltu sk.
“C” grupas autoceļi				
12	Visti -Piteri	2,199	grants	10
13	Skredeļi- Beļaji	1,042	grunts	5
14	Lauderi-Beļaji	1,876	grunts	5
15	Plepļi-Paraļi-Rudova	2,258	grunts	4
16	Dongi-Dongi 2	0,674	grunts	8
17	Skradeļi-Skredeļi 2	0,339	grunts	7
18	Novinskije-Novinskije 2	0,23	grunts	5
19	Gumenica -Gumenica 2	0,455	grunts	7
20	Cucuri -Cucuru kapi	0,927	grunts	4
21	Novinskije -Kazimirova	0,558	grunts	8
22	Sološi-Zalesjes pagasts	0,815	grants	4
23	Maslova-Maslova 2	0,237	grunts	5
24	Sološi -Čivčiši	1,411	grants	4
25	Lauderi -Streļcova	1,418	grants	7
26	Kovališki-Iljuši	0,415	grants	4
	<i>kopā</i>	14,854		
“D” grupas autoceļi - ielas				
1	Bērzu	0,548	grants	7,5
2	Bumbieru	0,410	grants	7,5
3	Saules	0,266	grants	10
4	Mazā	0,114	grants	10
5	Dīķa	0,103	grants	10
6	Rožu	0,265	melns	6,7
7	Pļavu	0,147	melns	10
8	Šķūņu	0,269	grunts	10
9	Ezera	0,100	grunts	10
	<i>kopā</i>	2,222		

2.4.2. Ūdensapgādes un kanalizācijas tīkli, notekūdeņu attīršana

Centralizēta ūdensapgādes sistēma ir Lauderu ciematā, tai pieslēgtas 51 individuālās, daudzdzīvokļu un sabiedriskās ēkas, tā sastāv no ūdensvada ar kopējo garumu 1114 m (330 m – ķeta Ø 100mm; 234m – ķeta Ø 50mm; 350 m - polietilēna Ø 50mm), ielu tīkla ar kopējo garumu 741 m Ø 50mm (280 m – ķeta, 280 m – tērauda, 340 m polietilēna), 9 skatakām un 1 brīvkrānu, sūkņu stacijas (ECV5 – 6,3m³/h – 8kg/cm², 80 % nolietojums, bez rezerves), artēziskās akas 87 m dziļumā ar īpatnējo debitu 1,5 l/s (aizsargjoslas: S-10m, B-0, Ķ-250m pie atļautā patēriņa 20000 m³/gadā, 390m pie max debita) un ūdenstornā (tērauda, 1966. g., 25 m³, h – 15 m, nolietojums – 80%), ar ūdens attīršanas un atdzelžošanas iekārtu. Vidējais dzeramā ūdens patēriņš gadā - 11100 m³.

Lauderu pagasta Lauderu ciematā saimnieciski – fekālo notekūdeņu savākšanai un attīršanai (43,84 m³/dienn., 16000 m³/g) no 24 individuālām, komunālām un sabiedriskām ēkām (piesaistīts ~ 205 cilvēku) ir izveidota slēgtā dalītā kanalizācijas sistēma kurā pa kanalizācijas tīkliem (kopgarumu 1373m, Ø 200mm, galvenie kolektori 662 m, ielu tīkli 490 m, pieslēgumi

221 m) notekūdeņi tiek novadīti uz bioloģiskajām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām BIO – 50 (darbojas kopš 1969. gada, projektētā jauda 50 m³/dienn., faktiskā noslodze vidēji 43,8 m³/dienn., nolietojums >80%; ietilpst aerācijas tvertnes, gaisa padeves stacija un 2 pēcattīrīšanas dīķi – I un II pakāpes biodīķi; dūņu atsūknešana – 1x mēnesī ~12m³, izvietojojot tvertnē); bij. pamatskolas ēkai notekūdeņu uzkrāšanai ierīkoti 2 rezervuāri – savācēji (2 x 15 m³, 1978.g., nolietojums – 90%).

Lauderu ciema ūdensapgādes, kanalizācijas un NAI sistēmas apsaimnieko un ar tām saistītos pakalpojumus sniedz SIA “Bidrija”.

No Lauderu ciema NAI novadīti (VSP “Nr2-Ūdens”) normatīvi tīri attīrītie notekūdeņi (11068 m³ - 2004. g., 13813 m³ - 2007.g.) tiek novadīti novadgrāvī uz Lauderu ezeru. Notekūdeņu dūņas, kas gadā Lauderu NAI sakrājas ~ 12 t, tiek uzglabātas NAI teritorijā, kas neatbilst MK Noteikumiem par notekūdeņu dūņu un to kompostu izmantošanu, monitoringu un kontroli” Nr. 365 no 20.08.2002.; nepieciešams ierīkot noteikumiem atbilstošu notekūdeņu dūņu uzglabāšanas un kompostēšanas laukumu un regulāri veikt komposta iestrādāšanu augsnē.

Pārējā pagasta teritorijā dažām dzīvojamām mājām un lopu kūtīm ir notekūdeņu krājbedres, bet lielākoties lauku māju un ciemu dzīvojamām mājām kanalizācijas sistēmu nav.

16. tabula Paliekošais piesārņojums no notekūdeņiem (t/gadā) (VSP “Nr2-Ūdens”)

gads	Suspen - dētās v.	BSP-5	ĶSP	Naftas produkti	Kop. fosfors	Kopējais slāpeklis	Amonija slāpeklis	Nitrātu slāpeklis
2007.	0.22630	0.20800	0.84140		0.04270	0.29870	0.17380	0.00185
2004.	0.03920	0.04420	0.43380	0.00013	0.04500	0.25430	0.15430	0.07360
2000.	0.07700	0.07300	0.68500	0.00200	0.03600	0.25200	0.18500	0.05500

2.4.3. Elektroapgāde un telekomunikācijas

Lauderu pagastā elektroapgādi nodrošina VAS “Latvenergo” Austrumu elektrisko tīklu Zilupes elektrisko tīklu rajons. Apdzīvotās vietas savieno 20 kv elektropārvades līnijas ar 20/0,4 kv transformatoru apakštacijām, no kurām atiet 0,4 kv līnijas līdz elektroenerģijas patērētājiem.

Pagasta teritoriju DR – ZA virzienā šķērso 110 kv elektropārvades līnija.

Telefonsakarus pagastā, uzturot stacionāro telekomunikāciju tīklu, nodrošina SIA Lattelekom.

Mobilo sakaru iespējas: sakaru tīkla pārklājuma pagasta teritorijā apmierinošs; Kirilu s. atrodas Tele – 2 sakaru tornis, LMT sakari tiek saņemti no torņiem Zilupē, Brigos un Vecslabādā.

2.4.4. Atkritumu saimniecība

Lauderu pagasta pašvaldība piedalās Austrumlatgales reģiona sadzīves atkritumu apsaimniekošanas projektā, kurā tiek veidota vienota atkritumu saimniecība Ludzas un Rēzeknes rajonam, izveidota SIA “Austrumlatgales atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība”, kurā pašvaldības ir kapitāla daļu turētāji (proporcionāli sadzīves atkritumu apjomam), un kas nodarbošies ar sadzīves atkritumu apstrādi un noglabāšanu, atkritumu savākšanu paredzēts izsolīt.

Kopš 2000. gada janvāra atkritumus Lauderu ciematā ar konteinermetodi savāc un izved SIA “Marss”. 2007. gadā izvestas 26.73 t nešķirotu sadzīves atkritumu. Nepieciešams atkritumu konteinerus uzstādīt arī citās pagasta vietās ar samērā blīvu apbūvi, kapsētās. Nav atrisināta cieta sadzīves atkritumu savākšana no viensētām, tāpēc nepieciešams izveidot atkritumu savācējtransporta maršrutu un grafiku, kas apkalpotu pagasta viensētas. Lauderu pagasta Kovališķu sādžā bijusī pagasta sadzīves atkritumu izgāztuve slēgta un rekultivēta.

2.5. Ieguves rūpniecības un karjeru izstrādes teritorijas

Lauderu pagasta teritorijā 12,3 ha zemes Morozu sādžā lietošanas mērķis – ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde.

2.6. Aizsargājamās dabas teritorijas un objekti

Lauderu pagasta Dongu s. pie ceļa V517 atrodas dabas piemineklis **Lauderu Velna dobe** (kods: 4121), izteiksmīga glaciokarsta ieplaka pauguru masīva virsotnē, iedobei stāvas malas, tās lejā ezeriņš; teritorijas platība – 2,2 ha; nav izstādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi vai dabas aizsardzības plāns.

2.7. Aizsargājamās kultūrvēsturiskās teritorijas un objekti

Lauderu pagasta teritorijā atrodas 5 aizsargājamie valsts un vietējās nozīmes kultūras pieminekļi

17. tabula **Valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi Lauderu pagastā** (saskaņā ar LR MK 29.10.1998.g. apstiprināto sarakstu)

Nr.	Valsts aizs. Nr.	Pieminekļu vērtības grupa	Pieminekļu veids	Pieminekļu nosaukums	atrašanās vieta	Datējums
1	1538	Vietējās	Arheoloģija	Dongu pēdakmens (Čortov kameņ) - kulta vieta	Dongos	
2	1539	Valsts	Arheoloģija	Rudavas (Lītavas) kalns - pilskalns	Rudavā	
3	6461	Valsts	Arhitektūra	Lauderu pareizticīgo baznīca ar žogu un vārtiem	Lauderos	18.gs.s.
4	3978	Valsts	Māksla	Altāris ar gleznu "Marijas pasludināšana"	Lauderu pareizticīgo baznīcā	18.gs. II p.
5	3979	Valsts	Māksla	Sānu altāri (2)		

2.8. Potenciāli piesārņotās un degradētās teritorijas

Lauderu pagasta teritorijā par potenciāli piesārņotām uzskatāmas:

- kapsētu teritorijas –Pečišces, Jaunā Cucuru, Vecā Cucuru, Kiriļu, Staraja Meļņicas kapsētas;
- notekūdeņu attīrīšanas iekārtu un kanalizācijas krājbedru teritorijas
- bijušo piesārņojošo izmantošanu teritorijas, kas norādītas 18. tabulā.

Par degradētām uzskatāmas teritorijas, kurās atrodas bijušo lauksaimniecības ražošanas uzņēmumu ēku un būvju drupas, izstrādāto karjeru teritorijas.

18. tabula. Piesārņotas vai potenciāli piesārņotas vietas Lauderu pagastā

Nr.	Vieta	Objekts	Darbības laiks	ha	ZG kadastra nr.
1	Navinskie	Liellopu ferma	1979. – 1993.	2,5	68640 – 050093
2	Kovališki	SAI (rekultivēta)		0,3	-030180
3	Kovališki	Liellopu ferma	1955. – 1993.	2,0	-030208
4	Dongi	Liellopu ferma	1955. – 1993.	0,7	-040025
5	Rūdovi	Liellopu ferma	1977. – 1993.	0,6	-010060
6	Blonti	Putnu ferma	1950. – 1993.	1,0	-020138, -020313
7	Lauderi	DUS	1980. – 1993.	0,7	-
8	Navinskie	DUS	1970. – 1993.	0,4	-050100
9	Navinskie	Ķīmikāliju noliktava	1985 – 1993.	0,5	-050100
10	Litovskie	Amonjaka noliktava	1989. – 1993.	1,0	-050130
11	Litovskie	Minerālmēslu noliktava	1989. – 1993.	1,0	-050130
12	Navinskie	Mehāniskās darbnīcas	1950. – 1993.	3,5	-050122
13	Lauderi	Mehāniskās darbnīcas	1988. -	1,4	-020108, -020304, -020270, -020167
14	Lauderi	NAI	1988. -	1,26	-020237
15	Lauderi	Katlumāja (kokzāģētava)	1972. -	0,53	-020323
16	Lauderi	Katlumāja (darbnīcas)	1988. -	0,41	-020322
17	Litovskie	Liellopu ferma	1952. – 1993.	1,5	-050164

3. Plānotā (atļautā) teritorijas izmantošana

Lauderu pagasta teritorija plānota kā lauku teritorija ar viensētu apbūvi un apdzīvojuma centru Lauderu ciemu, kas izdalīts kā blīvas apbūves teritorija ar tam atbilstošu zonējumu. Pārējā pagasta teritorijā primārie zemes izmantošanas mērķi – lauksaimniecība un mežsaimniecība. Lai saglabātu lauksaimnieciskās ražošanas attīstībai piemērotākās zemes (lielākās meliorētās zemes platības), kā arī vēsturiski veidojušos kultūrainavu, izdalītas vietējās nozīmes vērtīgās lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Teritorijas plānojumā noteiktas likumdošanai un normatīvajiem aktiem atbilstošas vides un dabas resursu, ekspluatācijas, sanitārās aizsargjoslas. Teritorijas plānojums paredz saglabāt esošo satiksmes infrastruktūru, paplašināt sakaru tīklus, saglabāt un paplašināt komunālo infrastruktūru Lauderu ciemā.

Plānā "Lauderu pagasta teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana", ar tajā noteikto robežu un Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos pieņemto apzīmējumu palīdzību, attēlots noteikto zemes izmantošanas veidu iedalījums izbūves teritorijās (skatīt 19. tabulu). Nosacījumi šo teritoriju izmantošanai noteikti Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu attiecīgajās nodaļās, Aizsargjoslas, to lielums un ierobežojumi aizsargjoslās aprakstīti TIAN 9. nodaļā.

19. tabula **Teritorijas izmantošanas veidi un to apzīmējumi.**

TIAN Nr.	Teritorijas nosaukums	Plānā pieņemtā krāsa		TIAN apzīmējums
		esošs	plānots	
6.1.	Individuālās dzīvojamās apbūves teritorijas			DZS
6.2.	Daudzdzīvokļu dzīvojamo māju apbūves teritorijas			DZD
6.3.	Daudzdzīvokļu dzīvojamo māju saimnieciskās apbūves teritorijas			RM
6.4.	Sabiedrisko objektu apbūves teritorijas			JS
6.5.	Jauktas sabiedrisko un darījumu objektu apbūves teritorijas			J
6.6.	Darījumu objektu apbūves teritorijas			D
6.7.	Ražošanas objektu apbūves teritorijas			R
6.8.	Jauktas darījumu un ražošanas objektu apbūves teritorijas			JR
6.9.	Iženierinfrastruktūras objektu apbūves teritorijas			RI
6.10.	Kapu teritorijas			IK
6.11.	Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas			IJ
7.3.	Potenciāli piesārņotie objekti			IP
	Rekultivējamās teritorijas			IR
7.5.	Detālpļānojuma teritorija			

6.12.	SATIKSMEŠ TERITORIJAS V 2. šķiras autoceļš ar melno segumu V 2. šķiras autoceļš ar grants segumu Pagasta pašvaldības iela Pašvaldības autoceļš A, B, C grupas Meža ceļš			SC
	Satiksmes infrastruktūras objektu apbūves teritorijas			
6.13.	Tūrisma un rekreācijas teritorijas			T
6.14.	Labiekārtotas koplietošanas teritorijas			TK
6.15.	Dabas pamatnes teritorijas			Z
6.16.	Lauksaimniecībā izmantojamā zeme ar viensētu apbūvi			L
	Vietējas nozīmes vērtīgās lauksaimniecības zemes			
	Meliorētās lauksaimniecības zemes			
	Augļu dārzs			
	Krūmājs			
	Purvs			
Viensētu apbūves teritorijas				
6.17.	Mežu teritorijas			M
	Ar mežu apaudzis purvs			
6.18.	Ūdens saimniecības teritorijas			Ū

3.1. Dabas pamatnes teritorijas

3.1.1. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes (LIZ)

3.1.1.1. Plānotā (atļautā) izmantošana

Teritorijas plānojumā plānotā (atļautā) izmantošanā LIZ teritorijās ir izdalītas:

- lauksaimniecības zemes,
- meliorētās lauksaimniecības zemes,
- vietējās nozīmes vērtīgās lauksaimniecības zemes.

Pagasta teritorijā nav LIZ, kas atbilst nacionālas nozīmes lauksaimniecības zemju pazīmēm.

Visās LIZ teritorijās ir atļauta lauksaimnieciskās (laukkopības un lopkopības) produkcijas ražošana (tīrumi, pļavas, dārzi, ganības, savvaļas dzīvnieku dārzs), viensētas (dzīvojamā un

saimnieciskā) apbūve, lopu kūtis, būves lopbarības un lauksaimniecības produkcijas uzglabāšanai un pārstrādei, atļauta viensētu celtniecība bijušo viensētu vietās un esošo viensētu rekonstrukcija, meliorācijas sistēmu un dīķu ierīkošana mitruma regulēšanai, iekšsaimniecības un servitūta ceļu ierīkošana; kā sekundārā izmantošana ir atļauta ar lauku tūrismu, sportu, atpūtu saistīta izmantošana, zivsaimniecība esošajās ūdenstilpēs, zemesgabalos pie autoceļiem, ja to pamato ar detālo plānojumu, mazumtirdzniecības un pakalpojumu objektu ierīkošana.

Visās LIZ teritorijās ir aizliegts pieļaut augsnes auglības pasliktināšanos un pieļaut aizaugšanu ar krūmiem un nezālēm.

LIZ zemēs, kur tas netraucē meliorācijas sistēmu, satiksmes vai iženierinfrastruktūras darbību, atļauta aleju, atsevišķu koku, koku un dekoratīvo krūmu grupu stādīšana tā, lai kopējais vienviet esošo koku un krūmu iespējamais vainagu projekcijas laukums nepārsniegtu 0,04 ha platību un kopējais uz 1 zemes īpašuma esošo koku un krūmu vainagu projekcijas iespējamais laukums nepārsniegtu 2% no zemes īpašuma platības.

Lauksaimniecības zemes drīkst transformēt citos zemes izmantošanas veidos likumā noteiktā kārtībā un dalīt ne mazākos par 2 ha gabalos.

Meliorētās lauksaimniecības zemes drīkst transformēt citos zemes izmantošanas veidos likumā noteiktā kārtībā, izstrādājot un realizējot meliorācijas sistēmas pārkārtošanas projektu; dalīt ne mazākos par 2 ha gabalos.

Vietējās nozīmes vērtīgās lauksaimniecības zemes izdalītas ar mērķi saglabāt lauksaimnieciskās ražošanas attīstībai piemērotākos lauksaimniecības zemju resursus, saglabāt kultūrainavas elementus. Nav atļauta šo zemju transformācija un dalīšana mazākās daļās par 10 ha.

Lopu novietnēm un to aprūpei jābūt atbilstošām MK noteikumiem Nr.5 no 02.01.2008. "Lauksaimniecības dzīvnieku vispārīgās labturības prasības". Saimniecībās ar ganāmpulkiem, kuros lopu daudzums pārsniedz 10 dzīvnieku vienības, lopu novietnēm jāatbilst MK noteikumu Nr.628 no 27.07.2004. "Īpašās vides prasības piesārņojošo darbību veikšanai dzīvnieku novietnēs". Teritorijās, kas atbilst īpaši jutīgu teritoriju kritērijiem attiecībā uz pazemes ūdeņu vai ūdenstilpņu un ūdensteču piesārņojumu, ir spēkā MKN Nr. 531 no 18.12.2001. "Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem", kā arī lopu novietnēm jāatbilst MK noteikumu Nr.628 no 27.07.2004. prasībām, ja lopu skaits atbilst 5 un vairāk dzīvnieku vienībām.

3.1.1.2. Aizsargjoslas

Ap valsts un koplietošanas meliorācijas būvēm un ierīcēm tiek noteikta aizsargjosla:

- ūdensnotekām - abās pusēs 10 metru attālumā no ūdensnotekas kroles;
- 30 cm vai lielāka diametra kolektoram - 8 metru attālumā uz katru pusi no kolektora ass līnijas.

3.1.1.3. Meliorētās LIZ

Meliorēto zemju izmantošanu regulē MK 08.04.2004.noteikumi Nr.272 "Meliorācijas sistēmu ekspluatācijas un uzturēšanas noteikumi", kas nosaka prasības, kādas zemes īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam jāievēro valsts, valsts nozīmes, pašvaldības, koplietošanas vai viena īpašuma meliorācijas sistēmu izmantošanā, kopšanā un saglabāšanā:

2. Meliorācijas sistēmas izmanto atbilstoši būvprojektā paredzētajām funkcijām un darbības režīmam, neiespaidojot ūdens režīmu cita zemes īpašnieka vai tiesiskā valdītāja zemē un neierobežojot tā meliorācijas sistēmu izmantošanu.

3. Atļauts mainīt meliorācijas sistēmu darbības režīmu un tehniskos rādītājus vai izmantot būves un ierīces būvprojektā neparedzētu funkciju veikšanai:

- 3.1. ja saņemts Lauku atbalsta dienesta teritoriālās struktūrvienības rakstisks saskaņojums zemes īpašuma meliorācijas pasē;
- 3.2. ja saņemts Lauku atbalsta dienesta teritoriālās struktūrvienības rakstisks atzinums (ja zemes īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam zemes īpašuma meliorācijas pase nav izsniegta);
- 3.3. ja saņemti reģionālās vides pārvaldes tehniskie noteikumi, — gadījumos, kas noteikti normatīvajos aktos par kārtību, kādā reģionālā vides pārvalde izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai, kurai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums.
4. Nav pieļaujamas darbības, kuru dēļ tiek bojātas vai iznīcinātas meliorāciju sistēmu būves un ierīces vai traucēts to darbības režīms.
5. Meliorācijas sistēmas kopj, laikus un sistemātiski veicot šādus pasākumus:
 - 5.1. ūdensnotekām, novadgrāvjiem, kontūrgrāvjiem un susinātājgrāvjiem:
 - 5.1.1. atbrīvošana no sadzīves atkritumiem, zāles, atvasēm, krūmiem, kokiem un piesērējuma vai šķēršļiem, kas traucē brīvu ūdens kustību vai rada uzstādinājumu;
 - 5.1.2. nostiprinājuma labošana;
 - 5.1.3. nogāžu apaudzēšana ar zālāju un regulāra tā apļaušana;
 - 5.1.4. virszemes ūdens notekreņu labošana;
 - 5.2. drenāžas lokālo bojājumu labošana;
 - 5.3. izteku atbrīvošana no piesērējuma un labošana;
 - 5.4. drenāžas aku atbrīvošana no piesērējuma un labošana;
 - 5.5. drenāžas aku noseģšana ar vākiem;
 - 5.6. virszemes ūdens uztvērēju un filtru sakārtošana ūdens uztveršanai;
 - 5.7. virszemes ūdens noteces vagu atjaunošana;
 - 5.8. apūdeņošanas sistēmu labošana;
 - 5.9. sūkņu staciju renovācija;
 - 5.10. aizsprostu un aizsargdambju bojājumu labošana un nogāžu atbrīvošana no atvasēm, krūmiem un kokiem;
 - 5.11. bojāto caurteku galu nostiprinājumu labošana un atbrīvošana no piesērējuma;
 - 5.12. tiltu un laipu labošana;
 - 5.13. metāla un koka konstrukciju krāsojuma un pretkorozijas pārklājuma atjaunošana.

3.1.1.4. LIZ transformācija

LIZ transformācijas kārtību nosaka MK 20.07.2004. noteikumi Nr.619 “Kārtība, kādā lauksaimniecībā izmantojamo zemi transformē par lauksaimniecībā neizmantojamu zemi un izsniedz zemes transformācijas atļaujas”, kas nosaka:

4. Zemes transformācija atļauta saskaņā ar spēkā esošu vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu vai detālplānojumu.
5. Zemes transformācija ir aizliegta:
 - 5.2. teritorijās, kurās, transformējot zemes nogabalu, tiek ierobežota servitūtu vai citu apgrūtinājumu izmantošana, ja nav saņemts rakstisks saskaņojums ar servitūtu vai apgrūtinājumu lietotājiem.
6. Platībās, kas ir mazākas par 0,1 ha, vienā viensētā ar saimniecības ēkām par zemes transformāciju neuzskata šādas darbības:
 - 6.1. ceļu ierīkošana saimniecības vajadzībām;
 - 6.2. būvniecība (izņemot būvniecību meliorētajās lauksaimniecībā izmantojamās zemēs);
 - 6.3. ūdenstilpju ierīkošana (izņemot ūdenstilpju ierīkošanu meliorētajās lauksaimniecībā izmantojamās zemēs).
7. Šo noteikumu 6.punkta nosacījumi neattiecas uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un mikroliegumiem. Minētajās teritorijās šīs darbības regulē saskaņā ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārīgajiem un individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem vai mikroliegumu aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumiem.

3.1.2. Mežu teritorijas

Teritorijas plānojuma plānotā (atļautā) izmantošanā izdalītas - meža teritorijas.

Jebkura īpašuma vai lietojuma veida mežu teritorijas izmantošanu, atbilstoši Meža likumam, pārrauga Valsts meža dienesta Austrumlatgales virsmežniecības Zilupes mežniecība.

Meža zemes transformācija jebkurā gadījumā var tikt veikta tikai likumdošanas noteiktajā kārtībā (MK 28.09.2004. noteikumi Nr. 806). Pirms meža zemes transformācijas nemeža zemē, jāveic inventarizāciju (botānisko, ornitoloģisko un meža bioloģiskās daudzveidības), lai noskaidrotu, vai konkrētā teritorijā nav kāda īpaši aizsargājama suga vai biotops, kura saglabāšanai nepieciešams izveidot mikroliegumu.

Meža stigu teritorijās var tikt ierīkotas mežu šķērsojošas inženierkomunikāciju līnijbūves un to ekspluatācijas aizsargjoslas, mežu meliorācijas grāvji vai arī mežu ceļu teritorijas.

Fizisko un juridisko personu, pašvaldības un valsts īpašumā esošo mežu izmantošanas un apsaimniekošanas tiesiskais pamats ir īpašuma tiesības, meža likumdošana un meža inventarizācijas materiāli. Lauderu ciema teritorijā esošos mežos nav atļautas kailcirtes.

Transformējot meža zemē LIZ ar viensētu apbūvi, teritorijas ar apbūvi, mazākas par 2 ha, var tikt izdalītas kā individuālās dzīvojamās apbūves teritorijas.

Meža likums 3.pants (1) Šā likuma objekts ir mežs un meža zeme:

mežs ir ekosistēma visās tā attīstības stadijās, un tajā dominē koki, kuru augstums konkrētajā vietā var sasniegt vismaz 7 metrus un kuru pašreizējā vai potenciālā vainagu projekcija ir vismaz 20 % no mežaudzes aizņemtās platības;

2) meža zeme ir zeme, uz kuras ir mežs, zeme zem meža infrastruktūras objektiem, kā arī mežā ietilpstošie un tam piegulošie pārplūstošie klajumi, purvi un lauces.

35(2) pants: Apsaimniekojot mežu, meža īpašnieka vai tiesiskā valdītāja pienākums ir ievērot vispārējās dabas aizsardzības prasības, lai:

nodrošinātu meža bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu;

2) saglabātu meža spēju pasargāt augsni no erozijas;

3) pasargātu virszemes un pazemes ūdeņus no piesārņošanas;

4) saglabātu būtiskus kultūras mantojuma elementus mežā.

36.pants: Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai mežos ir izdalāmi īpaši aizsargājami meža iecirkņi – mikroliegumi, aizsargājamas zonas gar ūdeņiem un mitrzemēm. Īpaši nozīmīgi mežaudzes struktūras elementi ir saglabājami visu veidu cirtēs. Šo meža iecirkņu – mikroliegumu izveidošanas kārtību un apsaimniekošanas režīmu nosaka Ministru kabinets.

37.pants: (1) Vispārējās dabas aizsardzības prasības meža apsaimniekošanā un saimnieciskās darbības ierobežojumus dzīvnieku vairošanās sezonas laikā nosaka Ministru kabinets. (2) Ja nepieciešams, papildus vispārējām prasībām Valsts meža dienests var noteikt mikroliegumus, kuru ierīkošanas kritērijus un kārtību nosaka Ministru kabinets.

3.1.3. Ūdenssaimniecības (ūdenstilpju un ūdensteču) teritorijas

Ūdenssaimniecības teritorijas veido ūdenstece – upes, strauti un grāvji, un ūdenstilpes – ezeri, dīķi.

Ūdenssaimniecības teritoriju izmantošanas mērķi ir:

- ūdenssaimniecība,
- ūdens uzkrāšana un novadīšana,
- tūrisma, sporta nodarbības un rekreācija,
- ūdens ņemšana ugunsdzēsības vajadzībām.

Ap ūdenstilpēm un ūdenstecēm noteiktas virszemes ūdenobjektu aizsargjoslas (izņemot gadījumus, kad tās atrodas fiziskās personas īpašuma robežās vai kalpo ūdens novadīšanai no piegulošās teritorijas); ap ūdenstecēm, kas ir valsts vai koplietošanas novadgrāvji – arī aizsargjoslas ap meliorācijas būvēm un ierīcēm 10 m.

20. tabula. Ūdensteču un ūdenstilpju aizsargjoslas Lauderu pagastā

Nr	Nosaukums	Platība (ha) Garums (km)	Baseins	Aizsargjosla no krasta (m)
1	Istra	39 km	Veļikajas	100
2	Gumeņicas strauts	11 km	Veļikajas	50
3	Sološu ezers	88,5	Veļikajas	100
4	Lauderu ezers	55,3	Veļikajas	100*
5	Mazais Lauderu (Liepnieku) ezers	5,8	Veļikajas	50*
6	Pārējām ūdenstilpēm un ūdenstecēm		Veļikajas	10

*) Lauderu ciema teritorijā aizsargjosla – 10 m

Lauderu ezers ir publiskais ezers, pārējie pagastā esošie ezeri, Istras upe un strauti – Korņovkas, Lauderu, Gumeņicas -ir privātie ūdeņi, kas nav atsevišķs īpašuma objekts, bet ir vairāku zemes īpašumu sastāvdaļa. Gar šīm ūdenstecēm un ūdenstilpēm atbilstoši Zvejniecības likumam ir noteikta tauvas josla: Lauderu ezeram – 10 m, pārējiem - 4 m no ūdenslīnijas - lēzeniem krastiem, no krasta nogāžu augšmalas - kraujiem krastiem, turklāt joslas platumā ietilpst arī zeme no ūdenslīmeņa līdz krasta nogāzei un pati nogāze. Tauvas joslā bezmaksas lietošana ir paredzēta: kājāmģājējiem, zivju resursu un ūdeņu uzraudzībai, robežapsardzībai, vides aizsardzības, ugunsdrošības un glābšanas pasākumu veikšanai. Tauvas joslā nedrīkst izvietot žogus un būves, izņemot, saskaņotas ar vides aizsardzības institūcijām, laivu piestātnes, tūrisma un rekreācijas objektus.

3.1.4. Krūmāji

Tā kā krūmāji, izņemot atsevišķas palieņu teritorijas, veidojušies aizaugot neapsaimniekotajām lauksaimniecības zemēm, plānotā atļautā izmantošanā netiek atsevišķi izdalītas krūmāju teritorijas, to izmantošana pakārtojama īpašuma lietošanas mērķim.

3.1.5. Purvi

Teritorijas plānojumā plānotā atļautā izmantošanā netiek atsevišķi izdalītas purvu teritorijas, to izmantošana pakārtojama īpašuma lietošanas mērķim, kā prioritāru nosakot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu.

Aizsargjoslas ap purviem (*šajā gadījumā purvi — ekosistēmas uz kūdras augsnēm, kurās koku augstums konkrētajā vietā nevar sasniegt vairāk par septiņiem metriem; tiek noteiktas, lai saglabātu bioloģisko daudzveidību un stabilizētu mitruma režīmu meža un purvu saskares, pārejas zonā; aprobežojumus aizsargjoslās ap purviem kā mitrzemēm nosaka Meža likums: aizsargjoslās ap purviem aizliegtas kailcirtes; tiek noteiktas purviem, kas lielāki par 10 ha*) tiek noteiktas ap Sološu purvu (ap Istras upi pagasta A daļā) – 100 m un Morozu purvu (pagasta Z daļā, daļa Istras pagastā) – 20 m pa perimetru.

3.2. Satiksmes teritorijas

3.2.1. Plānotā (atļautā) izmantošana

Satiksmes teritorijas ir teritorijas, kur galvenais zemes un būvju izmantošanas veids ir transporta, velosipēdu un gājēju satiksme, un ar to saistīto būvju - dažāda veida satiksmes ceļu, stāvlaukumu, autobusu pieturu, kā arī apgaismošanas, signalizācijas, satiksmes drošības aprīkojuma - izvietošana.

Ceļa nodalījuma joslā atļauts izvietot inženierkomunikāciju tīklus un objektus.

Saskaņā ar likumu "Par autoceļiem" un "Ceļu satiksmes likums" valsts, pašvaldību autoceļi, māju un uzņēmumu ceļi un to zemes ar visām šo autoceļu kompleksā ietilpstošajām būvēm izmantojami transportlīdzekļu satiksmei ar noteikto ātrumu, normatīvos paredzētajām slodzēm un gabarītiem.

Teritorijas plānojumā norādīti valsts, pašvaldības un LVM autoceļi, kā arī norādīti plānotie koplietošanas autoceļi, rezervējot tiem teritorijas: plānotās ielas Lauderu ciema plānotajās apbūves teritorijās un plānotie LVM meža ceļi; plānoto ceļu novietojums un parametri precizējumi detālplānojumā vai tehniskajā projektā.

Teritorijas plānojums paredz:

- jaunu dzīvojamo apbūvi lauku teritorijās atvirzīt ārpus valsts un pašvaldības ceļu aizsargjoslām, paredzot gar ceļu zaļumu joslu ne šaurāku par 10 m, Lauderu ciema teritorijā – aiz sarkanajām līnijām, paredzot gar ceļu zaļumu joslu ne šaurāku par 6 m, izņemot – iedibinātas būvlandes gadījumus;
- saglabāt esošo koplietošanas autoceļu tīklu.

Teritorijas plānojums rekomendē:

- ierīkot gājēju ietves gar ceļiem V544, V517 (maģistrālajām ielām) Lauderu ciema teritorijā;
- ieklāt melno segumu valsts, pagasta ceļiem un ielām Lauderu ciema teritorijā.

3.2.2. Aizsargjoslas

Teritorijās gar autoceļiem noteiktas ekspluatācijas aizsargjoslas no ceļa ass uz katru pusi ir:

- valsts 2. šķiras autoceļiem — 30 metru,
- pašvaldību autoceļiem — 30 metru,
- Lauderu ciema teritorijā - atbilstoši teritorijas plānojumam ielu sarkano līniju robežās.

Aizsargjoslās gar autoceļiem aizliegts:

- a) cirst kokus un izvietot kokmateriālu krautuves, par to rakstveidā neinformējot autoceļa īpašnieku divas nedēļas pirms koku ciršanas uzsākšanas, kā arī ieaudzēt mežu bez saskaņošanas ar autoceļa īpašnieku,
- b) bez autoceļa īpašnieka atļaujas veikt jebkurus būvniecības un derīgo izrakteņu ieguves darbus, kā arī grunts rakšanas un pārvietošanas darbus, izņemot lauksaimniecības vajadzībām nepieciešamos darbus

Autoceļu aizsargjoslas teritorija paliek zemju lietotāju rīcībā un tiek izmantotas, ievērojot likuma Par autoceļiem un Aizsargjoslu likuma noteikumus

3.2.3. Ielu sarkanās līnijas

Ielām tiek noteiktas šādas sarkanās līnijas uz abām pusēm no ceļa ass:

- maģistrālajām ielām ko veido autoceļi V544, V517 – 15 m;
- maģistrālajām ielām, ko veido pagasta koplietošanas autoceļi – 15 m;
- pārējām esošajām un plānotajām ielām – 10 m;

izņemot: ielu posmos, kur eksistē iedibināta būvlande – pa esošo būvlandes līniju.

3.2.4. Iekšsaimniecību un servitūta ceļi

Teritorijas plānojums nenosaka iekšsaimniecību un servitūta ceļu izvietojumu. Šo ceļu izvietojums nosakāms, izstrādājot detālpplānojumus un zemes ierīcības plānus. Plānojumā attēlotie iekšsaimniecību un /vai servitūta ceļi attēloti atbilstoši topogrāfiskajai kartei.

Likums "Par autoceļiem" 6.1 pants. Ceļa servitūts

(1) Ja kāda īpašnieka zemes gabalu, kuru viņš ieguvis sakarā ar īpašuma tiesību atjaunošanu vai zemes privatizāciju, pievedceļš nesavieno ar valsts vai pašvaldības ceļu, šādam īpašniekam ir servitūta tiesības lietot braukšanai citos zemes gabalos esošos ceļus vai ierīkot tos no jauna.

(2) Servitūtu nodibina Civillikumā noteiktajā kārtībā. Strīdus sakarā ar servitūta nodibināšanu izskata tiesa.

6.2 pants. Ceļa servitūta blakus tiesības

(1) Ceļa servitūta nodibināšanai kalpojošā zemes gabala īpašnieks nevar liegt servitūta lietotājam izmantot ceļa aizsargjoslas apakšzemes un virszemes komunikāciju ierīkošanai likumā un citos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

(2) Ja ceļa servitūta nodibināšanai kalpojošā zemes gabala īpašnieks nenosaka ceļa aizsargjoslu vai nenosaka to pietiekami lielu, strīdu izšķir tiesa.

(3) Servitūta lietotājs sedz zaudējumus, kas ceļa servitūta nodibināšanai kalpojošā zemes gabala īpašniekam rodas ceļa servitūta blakus tiesību izmantošanas rezultātā.

23.pants. Valsts ceļu dienesta un ceļu īpašnieka pienākumi

(2) Gadījumos, kad ceļu izmanto satiksmei uz servitūta pamata, ceļa uzturēšanas pienākums ir servitūta lietotājam.

3.3. Īpašās teritorijas

3.3.1. Kapsētu teritorijas

Pagastā ir šādas darbojošās kapsētu teritorijas:

- Pečišāces kapsēta,
- Jaunā Cucuru kapsēta,
- Kiriļu kapsēta,
- Staraja Meļņicas kapsēta,

Un Vecā Cucuru kapsēta – slēgta 1979.g..

Ap kapsētu teritorijām (izņemot Veco Cucuru kapsētu) noteiktas sanitārās aizsargjoslas 300 m no kapsētas teritorijas ārējās malas (Zaļesjes pagasta Čiučišu kapsētas aizsargjosla skar Lauderu pagasta teritoriju), kurās tiek noteikti šādi aprobežojumi:

- 1) aizliegts ierīkot jaunas dzeramā ūdens ņemšanas vietas, izņemot gadījumus, kad ir veikti iespējamās dzeramā ūdens ņemšanas vietas bakterioloģiskās aizsargjoslas aprēķini un konstatēts, ka kvalitatīvu dzeramo ūdeni var nodrošināt, ievērojot aizsargjoslu ap ūdens ņemšanas vietām noteikšanas metodiku;
- 2) aizliegts ierīkot atkritumu apglabāšanas poligonus un atkritumu izgāztuves, izņemot kapsētu apsaimniekošanai nepieciešamās;
- 3) aizliegts aizkraut pievedceļus un pieejas kapsētām.

Papildus minētajam pašvaldība var noteikt zemes izmantošanas aprobežojumus ētisku apsvērumu dēļ.

3.3.2. Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas

Esošā derīgo izrakteņu ieguves teritorija – Morozu smilts - grants ieguves karjers, smilts - grants ieguves karjers “Eglītes”.

Plānotās derīgo izrakteņu ieguves teritorijas – paplašināt derīgo izrakteņu ieguves teritoriju “Eglītes”, noteikt kā plānotās derīgo izrakteņu teritorijas perspektīvās smilts grants atradnes “Vāverīte” (Cucuri-1) un “Dzērvenīte” (Cucuri-2); rezervēt teritoriju Sološu saldūdens kaļķiežu iegulu teritorijā.

Karjeru izstrāde veicama atbilstoši likumam “Par zemes dzīlēm” (02.05.96.) un MK noteikumiem nr. 280 (24.04.2007.) “Zemes dzīļu izmantošanas licenču un bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauju izsniegšanas, kā arī ģeoloģiskās informācijas izmantošanas vispārīgā kārtība”. Objektam jāatbilst valsts vides aizsardzības institūciju noteiktajām prasībām.

Teritorijas, kur nav uzsākta derīgo izrakteņu ieguve, drīkst izmantot atbilstoši līdzšinējam zemes lietošanas mērķim, izņemot apbūvi. Pēc derīgo izrakteņu karjeru ekspluatācijas beigām, teritorijām jāveic rekultivācija.

3.3.3. Rekultivējamās teritorijas

3.3.3.1. Piesārņotās un degradētās teritorijas

Par potenciāli piesārņotām pagastā uzskatāmas šādas esošās izmantošanas teritorijas:

- kapsētu teritorijas – noteikta sanitārā aizsargjosla 300 m pa perimetru Pečišces, Jaunajai Cucuru, Kirīļu, Staraja Meļnicas, Čiučišu kapsētām;
- Lauderu ciema notekūdeņu attīrīšanas iekārtu teritorija – noteikta sanitārā aizsargjosla 200 m pa perimetru;
- Konteinertipa bioloģisko NAI teritorijas – noteikta sanitārā aizsargjosla 50 m pa perimetru;
- kanalizācijas krājbedres;
- kā arī bijušās izmantošanas teritorijas atbilstoši [18.tabulai](#)

Potenciāli piesārņotajās teritorijās un sanitārajās aizsargjoslās ap šīm teritorijām, saskaņā ar Aizsargjoslu likumu:

- aizliegts veikt darbus, kas var izraisīt applūdināšanu vai gruntsūdens līmeņa paaugstināšanos;
- aizliegts būvēt jaunas dzīvojamās ēkas,
- aizliegts ierīkot jaunas dzeramā ūdens ņemšanas vietas.

Par degradētām uzskatāmas:

- derīgo izrakteņu ieguves karjeru teritorijas, kurās izstrāde pabeigta vai nav paredzama turpmāka derīgo izrakteņu ieguve;
- teritorijas, kurās atrodas bijušo lauksaimniecības ražošanas uzņēmumu ēku un būvju drupas.

3.3.3.2. Rekultivējamās teritorijas

Pagasta teritorijas plānojuma plānotā (atļautā) izmantošanā izdalītas sekojošas rekultivējamās teritorijas:

- karjeru teritorijas, ja karjera izstrāde pabeigta vai nav plānots izstrādi turpināt;
- teritorijas, kurās atrodas ēku un būvju drupas.
- esošo piesārņoto vai potenciāli piesārņoto objektu teritorijas atbilstoši 18. tabulai, izņemot - gadījumā, ja veicot izpēti, potenciāli piesārņotā teritorija netiek atzīta par piesārņotu.

Pēc rekultivācijas teritorijas izmantojamas atbilstoši pārējās zemes vienības vai to ietverošo zemju plānotai (atļautai) izmantošanai.

3.4. Apbūves teritorijas

3.4.1. Apbūves teritoriju zonējums

Lauderus pagasta teritorijas plānojumā teritorijām, kuru primārais izmantošanas mērķis ir apbūve, noteikts sekojošs zonējums; detalizētus attiecīgo apbūves teritoriju izmantošanas noteikumus skatīt Lauderu pagasta Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos (TIAN).

3.4.1.1. Individuālās dzīvojamās apbūves teritorijas (DzS) (TIAN 6.1.)

Individuālās dzīvojamās apbūves teritorija (DzS) nozīmē izbūves teritoriju ciematu teritorijās, kur galvenais zemes un būvju izmantošanas veids ir savrupmāju (vienas ģimenes vai divu ģimeņu dzīvojamo māju) vai dvīņu māju (divu bloķētu vienas ģimenes dzīvojamo māju) apbūve, kur katra no tām izmantojama vienīgi kā vienas vai vairāku kopā dzīvojošu ģimeņu mājoklis.

3.4.1.2. Daudzdzīvokļu dzīvojamo māju apbūves teritorijas (DzD) (TIAN 6.2.)

Daudzdzīvokļu dzīvojamās apbūves teritorija (DzD) nozīmē izbūves teritoriju, kurā galvenais zemes un būvju izmantošanas veids ir daudzdzīvokļu dzīvojamo namu apbūve ar īres vai privātiem dzīvokļiem.

3.4.1.3. Daudzdzīvokļu dzīvojamo māju saimnieciskās apbūves teritorijas (RM) (TIAN 6.3.)

Daudzdzīvokļu dzīvojamo māju saimnieciskās apbūves teritorija (RM) nozīmē izbūves teritoriju, kurā galvenais zemes un būvju izmantošanas veids ir daudzdzīvokļu māju iedzīvotāju saimniecības ēku izvietošana.

3.4.1.4. Sabiedrisko objektu apbūves teritorijas (JS) (TIAN 6.4.)

Sabiedrisko objektu teritorija (JS) nozīmē zemesgabalu, kur primārā zemes, ēkas un būves vai tās daļas izmantošana kalpo sabiedriskiem vai sociāliem nolūkiem un ietver arī valsts un pašvaldības, reliģijas, izglītības, kultūras, zinātnes, ārstniecības, sociālās aprūpes vai citas līdzīgas nekomerciālas iestādes.

3.4.1.5. Jauktas sabiedrisko un darījumu objektu apbūves teritorijas (J) (TIAN 6.5.)

Jauktas sabiedrisko un darījumu objektu apbūves teritorija (J) nozīmē izbūves teritoriju, kur galvenais zemes un būvju izmantošanas veids ir darījumu un sabiedriskās (publiskās) iestādes, mazumtirdzniecības un pakalpojumu objekti un dzīvojamā apbūve.

3.4.1.6. Darījumu objektu apbūves teritorijas (D) (TIAN 6.6.)

Darījumu objektu apbūves teritorija (JD) nozīmē izbūves teritoriju, kurā galvenais zemes un būvju izmantošanas veids ir darījumu (komerciāla rakstura) iestādes: bankas, viesnīcas, biroji un kantori, gadatirgi, konferenču un izstāžu iestādes, kā arī mazumtirdzniecības un pakalpojumu objekti.

3.4.1.7. Ražošanas objektu apbūves teritorijas (R) (TIAN 6.7.)

Ražošanas objektu apbūves teritorija (R) nozīmē izbūves teritoriju, kurā galvenais zemes un būvju izmantošanas veids ir ražošana.

3.4.1.8. Inženierinfrastruktūras objektu apbūves teritorijas (RI) (TIAN 6.9.)

Inženierinfrastruktūras objektu apbūves teritorija (RI) nozīmē izbūves teritoriju, kurā galvenais zemes un būvju izmantošanas veids ir valsts, pašvaldības, citu resoru

inženiertehniskās apgādes tīklu - ūdensapgādes, kanalizācijas, drenāžas, telekomunikāciju, elektroapgādes un citas tehniskās infrastruktūras tīklu, būvju un objektu izvietojuma teritorijas un objekti, kā arī transporta infrastruktūras uzņēmumi.

3.4.2. Plānotās apbūves teritorijas

Lauderu pagasta teritorijas plānojuma plānotā (atļautā) teritorijas izmantošana paredz:

- jaunu individuālās dzīvojamās apbūves (80% - DzS, 20% - D) teritoriju izveidi Lauderu ciema DR daļā gar esošo ielu (V544), kuru apbūves priekšnoteikums - apstādījumu teritorijas izveide gar maģistrālo ielu 6 m no sarkanās līnijas; kā arī - izbūvējot iekškvartāla brauktuvi;
- jaunu individuālās dzīvojamās apbūves vai atpūtas māju kvartāla (80% - DzS, 20% - D) izveidi ciema Z daļā Lauderu ezera ZA malā (ZG Nr. 68640020196), kuru apbūves priekšnoteikums ir plānoto ielu izbūve un 20 m platas labiekārtotas koplietošanas vai apstādījumu teritorijas izveide gar maģistrālo ielu (V544) un ne mazāk kā 20 m platas dabas pamatnes saglabāšana vai labiekārtotas koplietošanas teritorijas ierīkošana gar ezera krastu;
- teritoriju sabiedrisko objektu apbūvei, kā arī darbinieku dzīvojamajai (DzS / DzD) apbūvei ZG Nr. 68640020276;
- jauktu sabiedrisko un darījumu teritoriju Ezera ielas un V544 krustojumā ZG Nr. 68640020292;
- teritoriju darījumu objektu apbūvei ZG Nr. 68640020262 (bij. pamatskola), kura apbūves priekšnoteikumi – esošās JSS (sporta objektu apbūve) teritorijas saglabāšana zemes gabala rietumu daļā, TK (labiekārtotas koplietošanas) teritorijas izveide zemes gabala austrumu daļā nosacītā trijstūrī, ko veido V544, Ezera iela un zemes gabala DA stūris uz ceļa V544;

Projektējot, būvējot vai pārbūvējot ēkas un būves, jāievēro Lauderu pagasta Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus, būvnormatīvus, ugunsdrošības, sanitārās un vides aizsardzības normas, gāzes un elektrības pieslēgšanas noteikumi, darba drošības un tehniskie noteikumi. Būvniecība veicama ievērojot *Būvniecības likumu* (10.08.1995) un *Vispārīgos būvnoteikumus* (01.04.1997). Būvtiesību īstenošanas pārraudzību pagasta teritorijā Lauderu pagasta padome ir deleģējusi Ludzas rajona būvvaldei.

3.4.3. Nelietojamo būvju atjaunošana vai nojaukšana

Īpašniekiem, kuru būves ir kļuvušas nelietojamas, to izskats degradē ainavu vai tehniskais stāvoklis rada draudus drošībai, būves jānojauc vai jāsaved kārtībā. Nojaukto ēku un citu būvju vietas jānotīra un jānolīdzina.

Ierosināt nojaukt ēku var jebkurš pilsonis, kura iesniegumu pagasta padome izskata likumā noteiktajā termiņā un kārtībā. Būves nelietojamību un tās atjaunošanas vai nojaukšanas termiņus nosaka pagasta padome uz tehniskās apsekošanas atzinuma pamata, kas sagatavots saskaņā ar LBN 405-01 "Būvju tehniskās apsekošana" (MK not. Nr. 444 no 16.10.2001.). Lēmums par būves nojaukšanu saskaņojams ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju, ja ēka iekļauta valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā vai ir vecāka par 50 gadiem.

Ja noteiktajā termiņā nelietojamās būves īpašnieks šo lēmumu neizpilda, tad pagasta padome pieņem lēmumu par būves nojaukšanu un nojaukšanas izdevumu piedzīšanu no būves īpašnieka. Ar nojaukšanu vai atjaunošanu saistītos padomes lēmumus var apstrīdēt tiesā 30 dienu laikā pēc to saņemšanas.

3.4.4. Zemesgabala neatbilstoša izmantojuma statuss

Ja kāda zemesgabala izmantojums likumīgi iesākts, pirms pašvaldība pieņēmusi teritorijas plānojumu vai detālplānojumu, kas nosaka tam citu izmantošanas veidu, tad šim zemesgabalam ir neatbilstoša izmantojuma statuss un zemesgabala īpašnieks ir tiesīgs turpināt likumīgi iesākto izmantojumu, bet jebkuru jaunu būvniecību, piebūvi, esošo ēku pārbūvi, rekonstrukciju un nojaukšanu vai citu saimniecisko darbību jāveic atbilstoši teritorijas plānojumam un līdz ar to saistošo apbūves noteikumu prasībām.

Neatbilstoša izmantojuma statuss nosakāms arī:

- dzīvojamām ēkām, kuras atrodas ceļu aizsargjoslās (izņemot iedibinātas būvlaides gadījumus);
- visām būvēm Lauderu ciemā, kas atrodas iekšpus ielu sarkanajām līnijām (izņemot iedibinātas būvlaides gadījumus);
- dzīvojamām ēkām, kas atrodas kapu aizsargjoslās un kurām nav nodrošināta centralizēta ūdensapgāde vai ūdensapgāde no akām vai urbumiem, kas atrodas ārpus kapu aizsargjoslas (izņemot – teritorijās, ko no kapiem atdala upe).

3.4.5. Robežas

Lauderu pagasta teritorijas plānojumā ir attēlotas pagasta robežas, Lauderu ciema teritorijas robežas, pašreiz eksistējošās zemes gabalu robežas (kadastrs).

Ja rodas neskaidrības par plānā attēlotajām izbūves teritoriju robežām, tad jāievēro, ka izbūves teritoriju robežas ir ielu vai ceļu sarkanās līnijas, ceļa nodalījuma joslas mala vai aizsargjoslas robeža, ūdensteces vai ūdenstilpes mala vai aizsargjoslas robeža, zemesgabalu robežas, ja vien acīmredzami nav attēlots citādi.

3.5. Inženiertehniskās apgādes tīkli un objekti

Inženiertehniskās apgādes tīkli un objekti atrodas (var atrasties) uz vai zem vai virs un šķērsot citu zemes lietošanas veidu teritorijas. Teritorijas plānojumā inženiertehniskās apgādes tīkli un objekti attēloti, lai informētu par to atrašanās vietu un to aizsargjoslu noteiktajiem ierobežojumiem attiecīgās teritorijas izmantošanā.

Jaunu inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu ierīkošana (gāzes apgādes, siltumtīklu, ielu apgaismes tīklu u.c.) un esošo rekonstrukcija vai paplašināšana veicama, atbilstoši spēkā esošajiem normatīviem un likumdošanai; ir uzskatāma par papildinājumu teritorijas plānojumam.

Būvniecība vai zemes lietojuma veida transformācija teritorijām, kurās atrodas vai kuras šķērso inženiertehniskās apgādes tīkli un objekti, obligāti jāaskaņo ar organizāciju, kuras īpašumā vai pārziņā ir att. tīkli vai objekti.

3.5.1. Elektroapgāde

Lai palielinātu elektroapgādes drošību un uzlabotu ainavu, teritorijas plānojums paredz pakāpenisku elektropārvades gaisvadu līniju aizstāšanu ar pazemes kabeļlīnijām Lauderu ciema teritorijā. Elektrolīnijas, kas iet paralēli autoceļiem, veicot to rekonstrukciju, maksimāli pietuvināmas ceļa nodalījuma joslai.

Teritorijas plānojuma grafiskajā daļā shematiski attēlotas 110 un 20 kv elektropārvades līnijas un transformatoru apakšstacijas.

3.5.2. Elektroniskie sakari

Teritorijas plānojums paredz pagasta teritorijā uzstādīt un ekspluatēt mobilo telekomunikāciju tīkla iekārtas un ar to saistītās inženierkomunikācijas, paplašināt stacionāro telekomunikāciju tīklu, kā arī ierīkot jaunus telekomunikāciju, televīzijas vai interneta sakaru tīklus, nenorādot šim nolūkam konkrētu teritoriju vai trases, bet rekomendējot tīklus veidot kā pazemes kabeļlīnijas vai - ārpus ciemu teritorijām - izmantojot esošo elektropārvades gaisvadu līniju balstus.

Teritorijas plānojuma grafiskajā daļā shematiski attēloti telekomunikāciju starpcentrāļu kabeļi un to atzarojumi līdz sadales skapjiem.

3.5.3. Ūdensapgādes un kanalizācijas tīkli un objekti

Lauderu pagasta teritorijas plānojuma plānotā (atļautā) teritorijas izmantošana paredz:

- rekonstruēt un paplašināt Lauderu ciema ūdensapgādes sistēmu;
- rekonstruēt un paplašināt Lauderu ciema kanalizācijas tīklus un notekūdeņu attīrīšanas sistēmas:
 - visiem objektiem ciema teritorijā nodrošināt saimnieciski - fekālo notekūdeņu savākšanu, pieslēdzot pie kanalizācijas sistēmām (kur tas iespējams) vai ierīkojot kanalizācijas krājbedres;
 - nepieļaut jaunu apbūves objektu nodošanu ekspluatācijā, ja tiem nav nodrošināta saimnieciski - fekālo notekūdeņu savākšana;
 - Lauderu ciemā esošajām mājlopu kūtim iekārtot vircas krājbedres un organisko mēslu kompostēšanas laukumus, kas novērstu vircas infiltrāciju gruntī; pārējā pagasta teritorijā - atbilstoši spēkā esošajai likumdošanai (MK noteikumi Nr 628. no

27.07.04. “Īpašās vides prasības piesārņojošo darbību veikšanai dzīvnieku novietnēs”).

- lai nodrošinātu urbumu un pazemes ūdeņu horizonta aizsardzību, zemes īpašniekam (lietotājam), uz kura zemes atrodas urbums, jānodrošina urbuma stingrā režīma aizsargjoslas (10 m rādiusā) uzturēšana un urbuma atveres hermētiskums, urbumi, kas netiek lietoti, ir jākonservē vai jātamponē; nelietotās akas jātur noslēgtas vai jāaizber.
- pēc jaunu ūdensapgādes un kanalizācijas objektu ierīkošanas, saskaņot vai noteikt objektiem atbilstošās aizsargjoslas un attēlot tās teritorijas plānojuma grafiskajā daļā.

Teritorijas plānojuma grafiskajā daļā shematiski attēlotas centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas; attēloti ūdens dziļurbumi, kuru atrašanās vieta ir zināma, attēlotas Lauderu ciema ūdensapgādei izmantotā urbuma aizsargjoslas.

2.5.4. Sadzīves atkritumu savākšanas infrastruktūra

Teritorijas plānojums paredz:

- ierīkot publiskus šķirotos atkritumu konteinerlaukumus Lauderu ciemā, kā arī betonētu norobežotu laukumu lielo atkritumu konteineru novietošanai daudzdzīvokļu māju iedzīvotāju apkalpošanai;
- individuālo dzīvojamo māju, uzņēmumu un iestāžu teritorijās atkritumu savākšanai jāuzstāda konteineri un jāslēdz līgumi par sadzīves atkritumu izvešanu ar uzņēmumiem, kas licencēti sniegt šo pakalpojumu;
- izveidot atkritumu savācējtransporta maršrutu, kas apkalpotu pagasta viensētas.

3.6. Rekreācijas teritorijas

3.6.1. Tūrisma un rekreācijas teritorijas

Pagasta teritorijas plānojumā izdalītas tūrisma un rekreācijas teritorijas Lauderu ezera D piekrastē un Sološu ezera DA piekrastē, Rudovas kalna apkārtnē - ar lauku tūrismu, atpūtu un sportu saistītai izmantošanai un šiem izmantošanas veidiem nepieciešamo sabiedrībai pieejamo būvju - viesu māju, kempingu un citu rekreācijas un sporta objektu – būvniecībai, peldvietu, izziņas vai atrakciju taku, atpūtas vietu ierīkošanai paredzētās teritorijas.

Šīs teritorijas ir pārklājušās teritorijām ar citu pamatizmantošanas veidu – lauksaimniecības, mežu un ūdensteču teritorijām - un šos izmantošanas veidus turpinot, nepieciešams saglabāt šo teritoriju rekreatīvo un ainavisko vērtību.

3.6.2. Labiekārtotas koplietošanas teritorijas

Pagasta teritorijas plānojumā izdalītas labiekārtotas koplietošanas teritorijas - sabiedrībai brīvi pieejamas daļēji vai pilnībā mākslīgi veidotas, apzaļumotas un labiekārtotas teritorijas:

- parki, skvēri, laukumi, daudzdzīvokļu namu pagalmu apstādījumi, bērnu rotaļlaukumi un cits labiekārtojums cilvēku atpūtai;
- sabiedrisko un rekreācijas objektu ēkas un būves ietverošā sabiedrībai brīvi pieejamā ārtelpa;
- ceļu aizsargstādījumi ārpus ceļa nodalījuma joslas, alejas, stādījumi gar ielām ārpus to sarkanajām līnijām;

3.7. Teritorijas un objekti ar īpašu statusu

3.7.1. Aizsargājamās dabas teritorijas un objekti

Lauderu pagasta teritorijā atrodas dabas piemineklis “**Lauderu Velna dobe**”; teritorija izmantojama atbilstoši MK noteikumiem nr.415 no 22.07.2003. „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Pagasta teritorijā var tikt noteikti mikroliegumi vērtīgo augu, dzīvnieku un meža biotopu aizsardzībai; mikroliegumu veidošanu nosaka Sugu un biotopu aizsardzības likums, Meža likums un tiem pakārtotie normatīvie akti, no kuriem nozīmīgākie ir Ministru kabineta noteikumi Nr. 45 (02.02.2001.) „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi” un Ministru kabineta noteikumi Nr. 421 (05.12.2000.) „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu”. Mikroliegumos ir aizliegtas vai ierobežotas darbības, kas apdraud retās sugas vai biotopa pastāvēšanu.

Pagasta teritorijā var tikt noteiktas bioloģiski vērtīgo zālāju teritorijas lauksaimniecības un meža zemēs.

3.7.2. Aizsargājamās kultūrvēsturiskās teritorijas un objekti

Lauderu pagasta teritorijas plānojumā atzīmēti valsts aizsargājamie valsts un vietējās nozīmes kultūras pieminekļi (skat. [17. tabulu](#)) un ap tiem noteiktās aizsargjoslas 500 m rādiusā ap pieminekļa teritoriju.

Kultūras pieminekļu teritorijas un būves izmantojamas atbilstoši tos ietverošās teritorijas plānotajai izmantošanai, ievērojot LR likuma Par kultūras pieminekļu aizsardzību (12.02.1992.) noteikumus (sīkāk TIAN 11. nodaļā).

3.7.3. Pierobežas režīma teritorija

Lauderu pagasta teritorijā ir spēkā Pierobežas režīma noteikumi (LR MK 04.11.2002. Nr. 499 Latvijas Republikas pierobežas režīma un pierobežas joslas režīma noteikumi), kas nosaka ar Valsts robežsardzi saskaņot šādas darbības, kuras paredzēts veikt pierobežā:

1. brīvības atņemšanas iestāžu un psihoneiroloģisko ārstniecības iestāžu izvietošanu;
2. robežkontroles un robežapsardzības objektu, kā arī robežkontroles iekārtu un tehniskā aprīkojuma fotografēšanu un filmēšanu;
3. bruņotu formējumu manevru un mācību rīkošanu.

3.8. Ugunsdrošība un civilā aizsardzība

Ārkārtējo situāciju iespējamie cēloņi Lauderu pagasta teritorijā: transporta avārijas uz autoceļiem; ugunsgrēki cilvēku masu pulcēšanās vietās – tautas namā, pirmsskolas izglītības iestādē, dzīvojamās apbūves teritorijās, uzņēmumos, sausajos vasaras periodos - mežu masīvos un kūdras purvos; ūdensvadu, notekūdeņu attīrīšanas iekārtu avārijas; drošības noteikumu neievērošana uz ūdens.

Pavasara un ilgstošu lietavu palu teritorijas neskar Lauderu pagasta blīvi apdzīvotas teritorijas

Lauderu ciems un Lauderu pagasta ziemeļaustrumu daļa atrodas teritorijā, kas ugunsgrēka gadījumā VUGD Ludzas brigādes Zilupes postenim sasniedzama 15 minūšu laikā. Pagasta centrālā daļa sasniedzama 15 – 25 min periodā. Visa pagasta teritorija būtu sasniedzama 15 minušu laikā, ja tiktu ierīkots ugunsdzēsības depo Vecslabadas ciemā Istras pagastā.

Teritorijas plānojums nosaka:

- saglabāt un uzturēt lietošanas kārtībā ugunsdzēsības ūdenskrātuves; ierīkot ugunsdzēsības ūdensapgādi pie dabīgām un mākslīgām ūdenskrātuvēm, nodrošināt visus darbojošos ūdenstorņus un ugunsdzēsības hidrantus ar ierīcēm ugunsdzēsības tehnikas sūkņu pievienošanai; ugunsdzēsības hidrantus un ūdens ņemšanas vietas, kā arī virzieni uz tām jānorāda ar atbilstošām gaismu atstarojošām zīmēm;
- izstrādāt un apgūt pasākumu plānu ārkārtējo situāciju gadījumiem un informēt iedzīvotājus par rīcību ārkārtējo situāciju gadījumos; paredzēt ārkārtējo situāciju gadījumos ēkas, telpas iedzīvotāju evakuācijai un īslaicīgai uzturēšanai, kā arī sociālo nodrošināšanu;
- ierīkot pagasta iedzīvotāju apziņošanas sistēmu ārkārtas situāciju gadījumiem;
- pagasta pašvaldībai nodrošināt ugunsdzēsības materiāli tehniskās bāzes nodrošināšanu saskaņā ar LR likumu “Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likums” un MK noteikumiem Nr. 280 no 13.04.2004. “Noteikumi par ugunsgrēku dzēšanai un glābšanas darbiem nepieciešamajām iekārtām, speciālo un tehnisko aprīkojumu un tā normām”, kā arī piemērojamiem standartiem;
- jebkurā gadījumā par veiktajiem pārplānojumiem, pārprofilējumiem ēkās un telpās, celtnēs un objektos, celtniecību pagasta teritorijā, neatkarīgi no īpašuma veida, ziņot un saskaņot ar Valsts Ugunsdrošības un glābšanas dienestu (Skolas ielā Nr. 39, Ludzā, LV 5701); jebkuru jaunceltni, rekonstruētu, pārprofilētu, atjaunotu objektu nodot ekspluatācijā Valsts ugunsdrošības uzraudzības pārstāvim LR likumdošanā noteiktajā kārtībā.
- ražošanas uzņēmumiem veikt rūpniecisko avāriju riska novērtējumu un izstrādāt rūpniecisko avāriju novēršanas programmas, objektu avārijas gatavības un civilās aizsardzības plānus

Attēlojums teritorijas plānojuma grafiskajā daļā

Ūdens ņemšanas vieta ugunsdzēsības vajadzībām,	
--	---

4. Grafiskā daļa

4.1. Kartes

<i>Nr</i>	<i>Nosaukums</i>	<i>Mērogs 1:</i>
1	Lauderu pagasta vienkāršotā topogrāfiskā karte	10 000
2	Lauderu pagasta teritorijas plānojums. Pašreizējā (esošā) teritorijas izmantošana, aizsargjoslas	10 000
3	Lauderu pagasta teritorijas plānojums. Plānotā (atļautā) teritorijas izmantošana, aizsargjoslas	10 000
4	Lauderu pagasta teritorijas plānojums. Pašreizējā (esošā) Lauderu ciema teritorijas izmantošana	5 000*
5	Lauderu pagasta teritorijas plānojums. Plānotā (atļautā) Lauderu ciema teritorijas izmantošana.	5 000*

*) ar mēroga 1:10000 precizitāti

4.2. Shēmas

1. Lauderu pagasts Latgales plānošanas reģiona administratīvā dalījuma kartē
2. Latgales plānošanas reģiona transporta infrastruktūra
3. Administratīvā iedalījuma izmaiņas 20. gs.
4. Derīgo izrakteņu iegulas Lauderu pagasta teritorijā
5. Lauderu pagasta autoceļi

Izmantotās literatūras un materiālu saraksts

1. Lauderu pagasta teritorijas attīstības koncepcija, 1999.: Lauderu pagasta padome
2. I.Ļevins, A.Gilucis *Pārskats par Ludzas raj. zemes dziļu resursiem un mūsdienu ģeoloģiskiem procesiem*: VGD, 2003 / elektroniska versija
3. Vides informācijas sistēmas datu bāze, LVGMA / [Interneta resurss] - <http://oas.vdc.lv:7779/index.html>
4. Ezeru datu bāze / [Interneta resurss] - <http://www.ezeri.lv/db>
5. Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns // Veļikajas pietekas / [Interneta resurss] - <http://www.varam.gov.lv/skd/ESkoord/proj/Ldaugava.htm>
6. Latvijas reģiona attīstības portāls // Latgales reģions / [Interneta resurss] - <http://www.latreg.lv/>
7. Ainavu aizsardzība. - Rīga: VARAM, 2000
8. J.Turlajs, G.Milliņš *Latvijas apdzīvotās vietas*. - Rīga : Apgāds Jāņa Sēta, 1998
9. Latvijas Likumi - BVOSIA "Latvijas Vēstnesis" / [Interneta resurss] - <http://www.likumi.lv/>
10. *Latvijas 2000.gada tautas skaitīšanas rezultāti*. Statistikas datu krājums. – Rīga: LRCSP, 2002.
11. Zemes sadalījums pa nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupām.: VZD, 2004.
12. J. Juškevičs. Perspektīvās smilts-grants atradnes "Cueuri-1" "Vāverīte" ģeoloģiskās priekšizpētes pārskats. – Daudavpils: SIA "Dabas resursu fonds", 2006.
13. J. Juškevičs. Perspektīvās smilts-grants atradnes "Cueuri-2" "Dzērvenīte" ģeoloģiskās priekšizpētes pārskats. – Daudavpils: SIA "Dabas resursu fonds", 2006.